

Veac nou

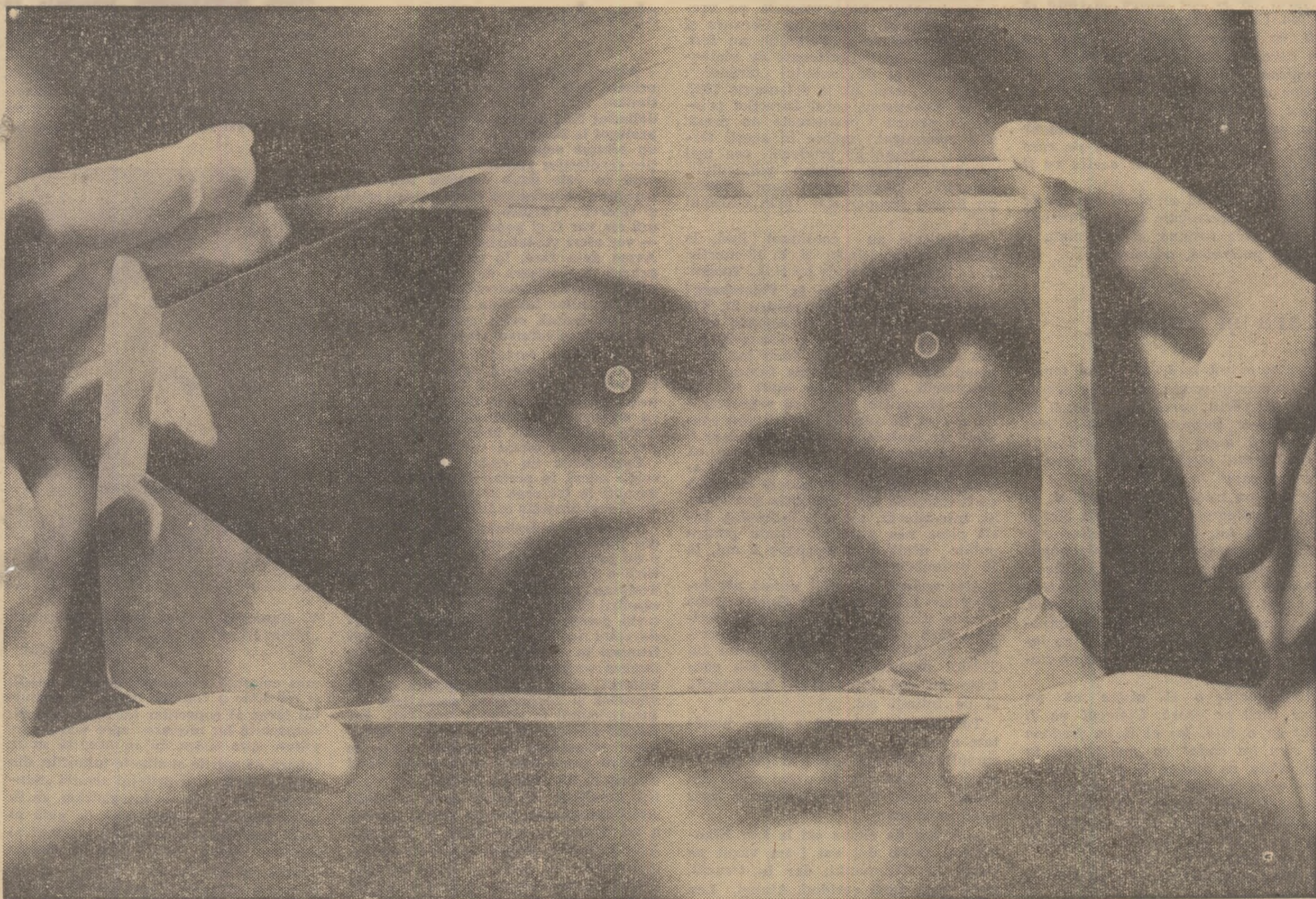
ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Infernalul rallye

In numărul viitor :

VA FI GĂSITĂ MUMIA LUI KEFREN ?

Lumea reală văzută printr-un cristal artificial...
Citiți în pag. 7-a: „Alchimie ultramodernă“

Foto | N. Akimov

DIN SUMAR :

Troica cu 200 km pe oră ● După noi, poporul ? ● La extremitățile vitezei ● Cvaternarul îmbătrânește mult ● Îngrijirea copilului prematur ● Caii și taurii din Camargue ● Parada ultimelor invenții ● Pagina de umor

ANUL XXIV

50

(1239)

13 decembrie

1968

12 pagini 1 leu

PROZĂ

Se deșteaptă
frunzele plopilor

Orașul se înalță și se sădesc arbori tineri. Plopi. Plopii nu înțeleg ce se întâmplă cu ei. Ninge. Plopii simt frigul și se zgrăbulesc. Par a fi buimăciți, narcotizați. Transplantați în locuri străine, pustii, copacii amorțesc când se lasă gerurile năprasnice. Nu s-au clădit încă prea multe case și viforul zburdă așa cum a zburdat și mai înainte, pe cîmpul liber.

Dar va veni și primăvara. Între timp se vor înalța alte case și se vor deschide noi străzi. Frunzele copacilor se vor deștepta și, când primăvara înmiresmată, veselă, va cuprinde locurile, pe acoperișuri se va înfiripa conversația ploii de mai. Imprejurimile vor îmbrăca o mantie strălucitoare și aromele plopilor se vor prelinge în palmă.

Atunci să deschideți ferestrele, pentru că plopii își vor veni în fire, vor privi în jurul lor și vor începe să cînte la xilofon. Cîntul plopilor se va auzi, mai întii, ca un zvon îndepărtat, apoi tot mai apropiat, cu glasuri distincte, dar la unison. Careva din noii locatari ai caselor abia terminate. își va ciuli urechea la melodia xilofonelor și va relua armoniile la pian, cu un singur deget. Poate că va fi o fată pe care nici n-o cunosc încă. Dar acesta va fi doar începutul.

Mai târziu, după ce plopii vor crește sub ploile îmbelșugate sau pe furtună, dar mai ales toamna, ei vor cînta o melodie puternică, adevărată.

Scara și cîntecul

Casa nu există încă, ci numai temelia, cu ciudatul spațiu aerian de deasupra ei, despărțit, parcă, de pe acum de restul lumii inconjurătoare. Dar sînt convins că acest spațiu respiră deja presentimentul vieții noi și necunoscute care-l așteaptă în curînd.

Pe aici va trece spirala scării și, în jurul ei, vîntoarele apartamente. Acolo, sus, sus de tot, se va muta cine știe ce locatar vîrstnic. După căderea nopții va sta aplecat peste o carte, peste o planșă de desen, ori poate că noaptea îl va găsi cu un pahar de vin în mînă. Se va scula dis-de-dimineață și, împovărat de ani, cu pasul obosit, se va îndrepta spre ieșire și de acolo spre stația de autobuz.

Într-o noapte o să viseze că un cîntec urcă pe scară. Cîntecul va fi cîntat de o fată, iar el îl va fredona așa cum l-a cîntat cu mulți ani în urmă. Fata va ajunge la etajul lui și îi va trece pragul apartamentului cu o ramură neînmugurită în mînă. Se va apleca deasupra-i și îl va privi în față, cu o privire foarte cunoscută. Apoi bătrîmul se va deștepta.

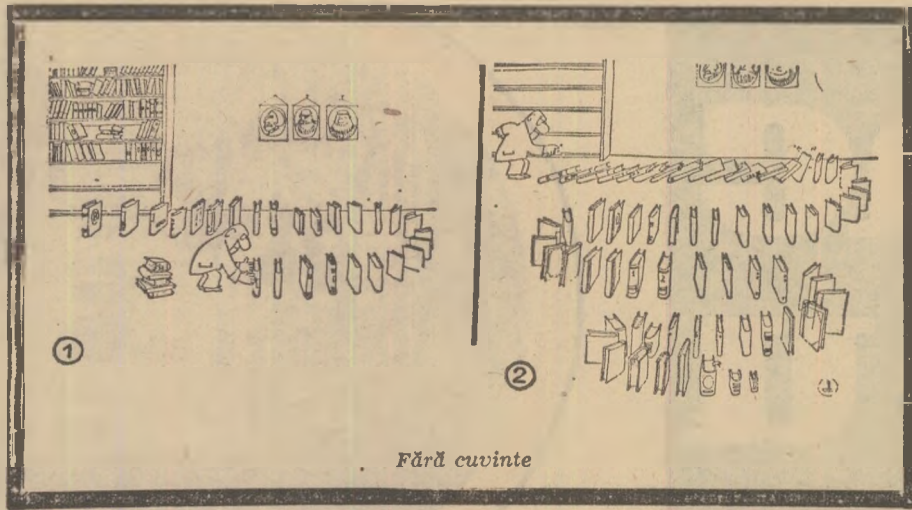
A doua zi dimineața, va coborî scara sprinten, cum n-a mai făcut-o de multă vreme. Și mult timp încă după aceea va coborî scara la fel, auzind parcă cum melodia cîntecului urcă spre el sau se stinge sub bolțile scării.

Casa nu există încă, dar în curînd va fi și, într-o zi, pe scara ei va urca un cîntec.

Iuri Kuranov

MICA ISTORIE
LITERARĂTolstoi, în scrisorile
prietenilor

Un grup de cercetători de pe lângă Muzeul „L. N. Tolstoi” pregătește un volum de scrisori ale prietenilor marelui scriitor. Corespondența se referă,

Fără cuvinte

direct sau indirect, la viața și activitatea lui Tolstoi și cuprinde multe amănunte referitoare la gigantul de la Iasnaia Poliana.

O seamă de scrisori, cum ar fi acelea de la începutul anului 1887, relatează, de pildă, avaturile punerii în scenă a piesei „Puterea întunericului”. Aflăm, astfel, că drama urma să fie jucată pentru prima dată la teatrul Alexandrinski din Petersburg, într-o reprezentație ce trebuia să răsplătească, cu beneficiile ei, activitatea scenică a unei actrițe binecunoscute pe vremea aceea, M. G. Savina. Cenzura și cercurile din jurul Palatului au fost, însă, neplăcut impresionate de violența tonului și de limbajul „țărănesc”, verde, al piesei. Și, la 9 ianuarie 1887, E. M. Feoktistov, șeful Direcției principale pentru problemele de presă, și-a comunicat opinia în acești termeni: „Piesa ar produce cea mai proastă impresie asupra publicului”, datorită „personajelor, care folosesc un limbaj insuportabil prin cinismul lui”.

Repetițiile au continuat, însă, la teatrul Alexandrinski și, la 12 martie, T. L. Tolstai i-a scris lui S. L. Tolstoi:

„Serioza, să plecăm la Petersburg! Premiera e programată pentru 27. Țin mult să fiu de față. Vsevolodski ne-a comunicat că Savina o interpretează atât de bine pe Marina, încît toți timpării care lucrează acolo rămîn înmărmuriți... Țin foarte mult să văd piesa. Mama îmi spune că reprezentarea n-o să fie admisă, dar eu sînt convinsă de contrariu. Emoția mea n-ar fi atât de mare dacă aș fi sigură că spectacolele vor continua și după aceea. Dar toți sînt de părere că piesa va fi interzisă după repetiția generală”. Și, într-adevăr, așa s-a întîmplat. Încît piesa n-a putut fi jucată pentru public decît după aproape 9 ani, la 18 octombrie 1895.

Alte scrisori transmit ecouri ale întîlnirilor lui Tolstoi cu Gorki. După cum se știe, relațiile dintre cei doi scriitori, fără a fi scutite de anumite umbre, au fost bune. Dar simpatia lui Tolstoi pentru mai tînărul său confrate nu era întru totul împărtășită și de intimii săi.

Tolstoi și-a petrecut a doua jumătate a anului 1901 în Crimeea. În cursul șederii sale acolo, Gorki l-a vizitat de cîteva ori. În urma uneia din aceste vizite, O. K. Tolstai a scris unei prietene:

„...A fost de cîteva ori la Lev Nikolaevici. Acum doi ani l-am văzut pe Gorki la Hamovniki, dar în treacăt, și nu l-am auzit vorbind. Atunci, Lev Nikolaevici s-a întreprins îndelung cu el, a fost foarte impresionat de personalitatea lui și la despărțire l-a sărutat cu căldură. I-au plăcut foarte mult unele din povestirile lui Gorki. Dar curînd i-au apărut alte povestiri și Lev Nikolaevici a fost de-a dreptul scandalizat. Acum i-a spus-o deschis... Gorki locuiește nu departe de noi, la Oleiza. La Ialta nu i s-a permis să se stabilească, din pricina vechilor istorii (dar Cehov locuiește la Ialta). Gorki e foarte înalt, slab, puțin adus de spate și foarte urit. Poartă părul lung și are o față țărănească, cu trăsături soldățești sau de seminarist, timbrul vocii e grosolan, parcă într-afund neplăcut. Nu pot să spun că mi-a plăcut foarte mult. Personal, n-am stat de vorbă cu el, l-am ascultat vorbind numai cu alții. E foarte înrăit, îi urăște pe cei bogăți, pe cei din înalta societate, numindu-i „ticăloși”.

Zilele astea, în revista „Curierul”, i-a apărut povestirea „Istoria unei crime” și Lev Nikolaevici a lăudat-o foarte mult...”

Gusturile nu se discută, dar pot fi interpretate...

SĂPTĂMÎNA
LITERATURII SOVIETICE
PENTRU COPIIAmbasadele
slovelor

Acum, cînd cu unanimă candoare, printre fulgi, ochii copiilor de pretutindeni scrutează buna generozitate a dalbului Moș Gerilă, printr-un inspirat protocol la Moscova și București se face un schimb concomitent de tolbe. Cărțile scriitorilor români și sovietici descind în cele două capitale pentru a inaugura „Săptămîna cărții pentru copii și tineret”. Vitrinele în care la această oră ele vor fi și poposit — aici și acolo — vor oferi vizitatorilor nu numai cărți. Avem de-a face, în esență, cu o sui-generis încredinșare de ambasadori, de altfel, demult imputerniciți prin plebiscitul inimilor juvenile din cele două țări, să treacă orice granițe și să le reprezinte năvalnicul ritm.

Căci dintre cartoane și file, într-o vrajă reală la vîrsta pentru care fantasticul e însuși cifrul trăirii, se desprind unul după altul zeci, sute de eroi, cu siguranța și dezinvoltura unor superbe selecționate, absolut reprezentative, mereu în formă, mereu victorioase.

Copii-fosile nu există, iar spiritual copiii aderă în același timp spontan și durabil la tot ceea ce este mai expresiv și mai dinamic în lumea lor.

Vremea și-a declinat o singură latură din puterea ei discreționară: aceea de a nu putea îmbătrîni vreodată pe copii. Nică a Petrei, Cireșarii, eroii lui Radu Tudoran, ștregarii lui Nicuță Tănase, candidii filozofi ai lui Călin Gruia, fan-tastii dumbravelor minunate de la Sadoveanu la Petre Luscalov, atîți feți frumoși în pantaloni scurți nu se vor împăca niciodată cu circulația de bibliotecă, ci au luat în stăpînire spațiul vîrstelor și generațiilor, neconținut reînmatriculați în sufletul copiilor. Iar timpul atât de sever cu toate se dovedește respectuos cu izvorul vieții, le sporește prospețimea și farmecul. Și ei circulă la fel cum pe meridianele vîrstei, ascultînd de legile unei gravități strict emoționale, circula marea familie a lui Timur — splendidul și pragmaticul mini-Don Quijote al lui Gaidar — „Căpitani” lui Kaverin, hitrii lui Serghei Mihalkov, albatroșii lui Lev Kassil și atîția alții pe care îi vedem în expoziția de la București.

Tocmai de aceea, în împărăția copi-

ilor, schimbul imputernicirilor a și avut loc de mult, aici și acolo. E un schimb curent, de altfel, ce nu așteaptă gon-gul unei festivități. Și cu toate acestea, evenimentul e remarcabil prin integritatea instrumentelor schimbate cu acest prilej. Expozițiile acestea, încadrate de desene, picturi și „lucru manual” ale copiilor români și sovietici, vorbesc despre bogăția cea mai sigură, despre virtuțile și virtualitățile rădăcinilor și ale primilor lăstari. Nu e greu să întrevezi în spatele exponatelor lu-

V. Konașevici: Ilustrație la povestirea „Încredințarea” de K. Ciukovski (Acuarelă)

mea colorată, explozivă, plină de inedit și tensiune a copiilor noștri. În tumultul tăcut al copetilor lor este de auzit neîncetata lor mișcare: spre viață, spre viitor, spre soare. Și în această mare tabără de spirite și siluete infantile, din cînd în cînd — cu prilejul acestei „Săptămîni”, de pildă, — înregistrăm, ca în jurul unui foc, spectacolul de gală al celor mai populari și iubiți prieteni ai copiilor, cărțile lor. Prilej de emoție pentru noi toți, ca orice întîlnire cu tot ce e mai autentic și mai bun în fiecare dintre noi: copilul.

Mircea Sîntimbrianu

Reînnoiți din timp abonamentele pe 1969!

Veac nou

vă oferă informații de actualitate,
noutăți științifice și tehnice,
reportaj și literatură,
teatru, cinema, modă, sport,
varietăți,
sfaturi practice.

Săptămînal în 12 pagini

Abonamentele se primesc de către oficiile și agențiile P.T.T.R. și de către factorii poștali.

CONSTRUCȚII

8000 de apartamente
pe zi

Uniunea Sovietică produce astăzi o cincime din întreaga producție industrială mondială. Marile lucrări de construcție au jucat un rol extrem de important în dobândirea acestui rezultat; „ritmul și amploarea lor cresc cu fiecare an ce trece” — a declarat Ignati Novikov, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. și președinte al Gosstroiu-ului (Comitetul de stat pentru construcții) într-o recentă convorbire cu diplomații acreditați la Moscova.

Constructorii sovietici (circa 7,5 milioane, dintre care peste 700 000 de ingineri și tehnicieni) excavează astăzi într-o zi 20 000 000 de metri cubi de pământ, toarnă 200 000 de metri cubi de beton, așează 100 000 000 de cărămizi, montează 22 000 de tone de structuri metalice; în fiecare zi sînt „date în

Macheta noii clădiri a Facultății de fizică a Universității din Kazan

funcțiune” circa 8000 de apartamente și una-două întreprinderi industriale.

În ultima jumătate de veac, au fost construite în U.R.S.S. sute de noi orașe.

U.R.S.S. posedă astăzi cele mai mari centrale hidraulice din lume, printre care cea din Bratsk cu o putere de 4 000 000 kW. Alți doi giganti se află în construcție: centrala de la Krasno-Iarsk cu 4,5 milioane kW și cea din Saian-Șugenskoe cu 6,5 milioane kW.

Politica economică a statului sovietic urmărește o dezvoltare paralelă a industriei și agriculturii. Aproape o cincime din totalul investițiilor făcute sub regim sovietic au fost afectate acesteia din urmă. În momentul de față agricultura îi sînt furnizate mari mijloace tehnice, iar producția agricolă se industrializează într-o măsură din ce în ce mai mare. Planul cincinal 1966—1970 prevede un spor de investiții de 75 la sută pentru construcțiile din agricultură.

„Înaltul nivel tehnic al marilor lucrări de construcție din U.R.S.S. și experiența constructorilor — a subliniat cu același prilej I. Novikov — ne îngăduie să putem acorda ajutor economic și tehnic țărilor care s-au eliberat din dependența colonială”.

Astfel, în țări ca Algeria, India, R.A.U. și Ghana au fost realizate, cu ajutorul economic și tehnic al Uniunii Sovietice, aproape 700 de lucrări de construcții de primă importanță.

SUPEREXPRESURI

Troica
cu 200 km
pe oră

În momentul de față, cel mai rapid tren sovietic este „Aurora”, care circulă cu 160, iar în unele sectoare chiar 180 de kilometri pe oră. Peste puțin timp, acest record va fi surclasat de „Troica rusească”, aflată deocamdată în faza de proiect, care va atinge, și, pe alocuri, va depăși chiar 200 kilometri pe oră. Noul superexpres va birui distanța Moscova-Leningrad, pe care „Aurora” o parcurge în 4,59 ore, în mai puțin de patru ore.

Specialiștii în proiectări de vagoane și constructorii care urmează să le întrușipeze creația au pornit de la un adevăr de mult cunoscut, anume că pentru o viteză sporită se cere și un tip de vagon corespunzător. Forma viitorului vagon este cît se poate de originală. Pereții aerodinamici vor reduce presiunea aerului în timpul circulației paralele cu garnituri venind din sensul opus și la trecerea prin tuneluri. În același timp, centrul de greutate deplasat în jos va imprima caroseriei o remarcabilă stabilitate. Vagonul va fi mai lung decît cele de serie, dar pentru că va fi construit dintr-un aluminiu special foarte rezistent, va cîntări cu 7—8 tone mai puțin.

Și acum, cîteva cuvinte despre confort: vagoanele „Troicii rusești” vor beneficia de o finisare modernă, de fotolii turnante, mese rabatabile comode. Ermetizarea perfectă va asigura menținerea în saloane a aerului curat trimis de instalația de condiționare. Pentru iluminarea vagonului se vor folosi lămpi fluorescente, pentru încălzirea lui radiatoare și calorifere electrice. Platformele de trecere dintr-un vagon în altul, în total zece, vor fi ermetice închise.

Dar inventivitatea autorilor proiectului s-a vădit mai ales în construcția părții mobile a vagoanelor. Colectivul Institutului amintit a propus un nou tip de arcuri, a făcut modificări în construcția dispozitivului care reglează solicitarea osiei montate și asigură securitatea circulației, a realizat un nou sistem de frîne.

— Și miine am să-ți arăt cum spîl rufe!

REUNIUNI
INTERNAȚIONALEPentru turismul
în... Antarctica

Aflat actualmente într-un stadiu embrionar, turismul în Antarctica se va dezvolta însă probabil într-un viitor destul de apropiat. De aceea încep să fie studiate problemele pe care le va ridica protecția faunei și florei, ca și a urmelor istorice lăsate de primii exploratori în acea regiune a lumii. Acesta a fost unul din subiectele discutate la a cincea reuniune consultativă a Tratatului asupra Antarcticii, ținută la Paris la sfîrșitul lunii trecute. În același timp, cele 12 delegații ale statelor membre au stabilit și programul de colaborare în materie de telecomunicații și meteorologie.

Semnat la 1 decembrie 1959, Tratatul este primul (și pînă în prezent singurul) acord internațional de demilitarizare și „dezatomizare” a unei mari porțiuni a planetei noastre. Într-adevăr, acesta semnatare au hotărît să interzică la sud de paralela de 60° latitudine sudică orice explozie nucleară sau încercare de arme, depozitarea de deșeurii radioactive, construirea de baze militare etc. În schimb, au luat măsurile necesare pentru a menține colaborarea începută cu ocazia Anului geografic internațional 1957/58 și a continua schimburile de informații și specialiști care s-au dovedit a fi extrem de fructuoase.

Antarctica are o poziție unică pentru studiul magnetismului terestru și al fenomenelor solare, ca și pentru cunoaș-

Undeva în Antarctica

terea atmosferei înalte. Datorită condițiilor climatice, însă, continentul austral constituie o lume aparte, un mediu extrem de ostil omului. Pentru a trăi acolo omul trebuie să-și aducă cu el totul, în afară de aer și apă. Poate și de aceea a și avut atît de mare succes într-ajutorarea internațională, care a ajuns o practică curentă. Se cunosc cazurile aviatorilor sovietici care au zburat cîteva mii de kilometri pentru a salva niște belgieni sau a două avioane americane care au traversat tot continentul, ajungînd pînă la urmă în Noua Zeelandă, cu un englez rănit.

AUTOMOBILISM

Infernalul rallye

În numărul nostru din 22 noiembrie, prezentînd noul „Moskvici-412”, am menționat în treacăt că patru reprezentanți ai celei mai tinere generații din marea și respectabilă familie moscovită participă la cursa automobilistică (sau, dacă preferați, raliul) Londra-Sidney. Iată acum cîteva amănunte suplimentare.

Traseul are în total 10.000 de mile (circa 18.000 km) și acoperă trei continente: Europa, Asia și Oceania. Plecarea primului concurent din Londra a avut loc la 24 noiembrie, orele 14.00. Primele 7.000 de mile au fost parcurse pe itinerarul Paris-Torino-Belgrad-Ishtambul-Sivas-Erzincan (ultimele trei orașe sînt în Turcia) — Kabul-Sarobi (ambele în Afganistan) — Delhi-Bombay. Cei peste 12.000 de kilometri au

fost străbătuți, conform planului, în numai șapte zile, în care a fost cuprinsă singura oprire, la Kabul, de la 29 noiembrie, orele 20.49, pînă la 30 noiembrie, orele 4.12. Cu alte cuvinte, ceva mai puțin de cinci ore și jumătate de odihnă, după un drum neîntrerupt de peste 126 de ore.

Din India, concurenții s-au imbarcat la 5 decembrie, la orele 1.30, pe vasul „Chusan”, care-i va transporta în nouă zile pînă la portul Perth, situat în colțul de sud-vest al Australiei. Motoarele automobilelor vor intra din nou în funcțiune în zorii zilei de 14 decembrie, cînd concurenții vor pleca din orașul vecin Fremantle, pentru a străbate ultima porțiune de 3.000 de mile pe o rută în general paralelă cu litoralul de sud al Australiei. Mașinile vor trece prin zece localități (Youanmi, Marvel Loch, Lake King, Ceduna, Quorn, Blinmah, Mingary, Menindee, Gunbar, Ameo) unde, ca și în tronsonul eurasiatic, se va face controlul timpului. Sosirea ciștigătorului urmează să aibă loc la Sidney în ziua de 17 decembrie, la orele 1.19.

S-a calculat că media raliului va fi de peste 900 de mile (mai bine de 1 600 km) pe zi — mai precis în 24 de ore, întrucît cursa se desfășoară și noaptea. Din punct de vedere climatic, participanții trec de-a lungul celor 11 zile de mers efectiv, prin toate cele patru anotimpuri ale anului, începînd cu gerurile aspre din Turcia și Iran și sfîrșind cu arșița estivală din Australia. Terenul este de asemenea extrem de variat, de la șesuri netede ca în palmă la serpentine muntoase în ac de cap, de la asfalturi fără cusur pînă la straturi groase de praf fin măcinat sau noroaie cleioase și perfide ca nisipurile mișcătoare.

Dificultățile nu se opresc însă aici. Concurenții au de rezolvat grele probleme de circulație: în satele Indiei, de exemplu, vacile au prioritate față de automobilisti. În Australia, șoselele se rezumă la niște foarte înguste cărări printre copaci și, după expresia unuia dintre participanți, „de cele mai multe ori nu știi de care parte a copacului s-o apuci”. De altfel nici aspectul psihologic al maratonului mecanizat nu e neglijabil: echipajele sînt compuse din cîte două trei persoane și, într-o „încăpere” atît de strîmtă, veșnic în mișcare și hurdă de colo pînă acolo, sub soare sau pe întineric, în furtună sau pe ninsoare, conviețuirea și colaborarea au puține șanse de a se desfășura fără asperități și momente de tensiune. În asemenea condiții, care seamănă pînă la un punct cu cele ale cosmonauților, cea mai mică divergență de păreri poate duce la un conflict violent și cea mai neînsemnată greșală a vreunui dintre parteneri poate stîrni ura celuilalt sau celorlalți doi.

În capitala Marii Britanii, înainte de a se da startul, controlul tehnic efectuat de oficialii cursei a avut un caracter mai mult formal, rezumîndu-se la marcarea caroseriei și a motorului cu o dungă portocalie. Măsura a fost luată pentru a se preveni înlocuirea vreunei din aceste părți esențiale în timpul călătoriei; de aceea culoarea a fost preparată după o rețetă specială. În rest, însă, concurenții au avut dreptul să aducă mașinilor lor orice modificare sau completare considerată utilă. S-au remarcat astfel instalarea unor lumini de identificare pe capota caroseriei, introducerea citorva ventilatoare în plus pentru aer rece și cald, adaptarea unor schimbătoare de viteză suplimentare pentru diferitele tipuri de cauciucuri utilizate pe parcurs, dublarea clacsonului de mină cu unul de picior etc., etc.

În legătură cu aceste „perfecționări”, trebuie spus că mai toată presa britanică a fost impresionată de felul în care s-au prezentat „Moskviciurile”: fără nici o intervenție sau transformare vizibilă, „ele aveau aerul — cum scria săptămînalul „Sunday Times” — de a fi niște modele obișnuite, care abia ieșiseră din magazin”. De altfel mașinile sovietice s-au mai evidențiat prin ceva: sînt singurele participante pe care nu au fost fixate placarde publicitare.

Maratonul automobilistic Londra-Sidney este o încercare cumplit de grea pentru cei de la volan. Dar gigantul raliu are mai ales scopul de a supune la un dur examen produsele principalelor uzine de automobile din Europa și Statele Unite. Firmele occidentale au făcut investiții imense pentru a-și asigura victoria: cele 19 reprezentante ale companiei „British Leyland”, de exemplu, sînt deservite de-a lungul parcursului de 140 de mecanici, printre care unii plasați în puncte fixe, alții deplasîndu-se cu avionul sau elicopterul în urma sau în întîmpinarea concurenților.

Așadar ziua de 17 decembrie va arăta, o dată cu numele echipajului învingător, ce anume a atîrnat mai greu în balanță: meritele celor de la volan, calitățile mecanice ale vehiculului sau valoarea asistenței tehnice de pe traseu?

VINOVAȚ SAU NU ?

IV

„Cazul“ colonelului Miasoedov

În cursul celui de al patrulea interogatoriu, luat în 8 ianuarie 1915 la secția de informații a armatei a VI-a, Kolakovski declară: „În Rusia mi-a fost indicat numai colonelul Miasoedov, dar nimeni nu mi-a vorbit (?) despre rolul lui în activitatea de spionaj“. Depozițiile făcute numai cu o zi mai târziu sunau însă cu totul altfel în procesul verbal întocmit de cei care-l interogaseră. Amintind despre misiunea de a arunca în aer podul, de a-l ucide pe marele duce Nikolai și de a pregăti predarea fortăreței Novogheorghievsk, Kolakovski declară — după versiunea prezentată de ofițerul care-l interogase —: „Germanii au subliniat în mod deosebit că marele stat major german beneficiază de peste cinci ani de serviciile fostului colonel de jandarmi și aghiotant al ministrului de război, Miasoedov“.

Ar fi fost firesc ca evidentele inadvertențe și naivitatea depozițiilor lui Kolakovski să-l fi pus în gardă pe anchetatori. Dar aceștia nu numai că-l acordară o încredere totală, ba chiar adăugară lucruri pe care Kolakovski nu le afirmase niciodată. Dintr-o notă specială: „Informații despre cazul Miasoedov“, aflăm că, propunându-i lui Kolakovski să-l asasineze pe „comandantul suprem“, germanii îi recomandasera „să ia legătura în acest scop cu colonelul Miasoedov“.

Cele mai ample depoziții împotriva lui Miasoedov au fost făcute de Kolakovski în cursul interogatoriului luat la 15 februarie 1915, la statul major al frontului din orașul Sedleț. Și cu acest prilej s-au vădit foarte multe inadvertențe. Declarând că Miasoedov era de cinci ani în serviciul germanilor (cu alte cuvinte din 1909), Kolakovski arăta însă, la un moment dat, făcând referiri la Bauermeister, că Miasoedov „lucra“ pentru germani încă de pe vremea când era șef al jandarmeriei din Verjblovo, deci încă înainte de aprilie 1907. Și mai semnificativă este însă încheierea neașteptată a depoziției făcute de Kolakovski: „Aduug: înainte de discuția cu locotenentul Bauermeister nu auzisem niciodată de numele colonelului Miasoedov și nu citisem nimic în ziare despre el“. Cum de socotea însă Kolakovski, care nu auzise, după propriile lui declarații, despre Miasoedov, că ziarurile ar fi trebuit să scrie despre el? Un lucru e limpede însă și anume că cei care îl interogau aveau tot interesul ca depozițiile lui Kolakovski să nu fie interpretate de nimeni drept o simplă reluare a birfelilor publicate în ziare în 1912.

Oricum, depozițiilor neconfirmate în nici un fel și vădit îndoielnice ale lui Kolakovski li s-a dat crezare din primul moment.

Foarte dispus să le acorde încredere s-a arătat comandantul suprem, Nikolai Nikolaevici. Acesta socoti foarte măgulitor faptul că germanii făgăduiseră un milion de ruble pentru capul lui. În plus, după cum știm din afirmațiile lui M. D. Bonci-Bruevici: „Nikolai Nikolaevici avea o poziție intransigentă față de Suhomlinov. Așa încât n-a împiedicat nici demascarea lui Miasoedov“.

Acum soarta colonelului de jandarmi se afla în mâinile generalului-locotenent Gulevici, șeful statului major al Frontului de Nord-Vest, omul marelui duce Nikolai. Ancheta propriu-zisă fu încredințată generalului M. D. Bonci-Bruevici, însărcinat cu încadrarea și popota, și colonelului Batiușin, șeful serviciului de contraspionaj al statului major al frontului. „Am ordonat serviciului de contrainformații să facă o anchetă secretă și, după obținerea de dovezi, trădătorul să fie arestat“ — a scris M.D. Bonci-Bruevici în memoriile lui.

Așadar, trebuiau dovezi. Pe automobilul lui Miasoedov fu trecut șofer un agent al contraspionajului. Un altul fu numit secretar al colonelului, care nu bănuia nimic. Timp de câteva săptămâni înainte de a-l aresta ochiul treaz al serviciului de contraspionaj urmări fiecare pas al lui Miasoedov. Asupra modului în care contraspionajul a ob-

ținut probă și în ce măsură erau ele întemeiate vom reveni mai târziu. Deocamdată, ne mulțumim să arătăm că descrierea cu lux de amănunte a arestării lui Miasoedov, prins — s-a spus — în momentul când înmîna un act secret unui agent german — descriere ce poate fi găsită în unele lucrări — suferă de un neajuns și anume: nu este de fel confirmată de materialele anchetei și de alte documente de arhivă. Actul de acuzare nu menționa deloc că Miasoedov ar fi transmis documente. Iar ordinul dat pe fortăreața Alexandrovsk din Varșovia în legătură cu organizarea procesului împotriva lui Miasoedov stipula că, aflînd despre o redisolcare a trupelor, acesta „a adus acest lucru, prin intermediul unor persoane neidentificate încă, la cunoștința autorităților militare germane“.

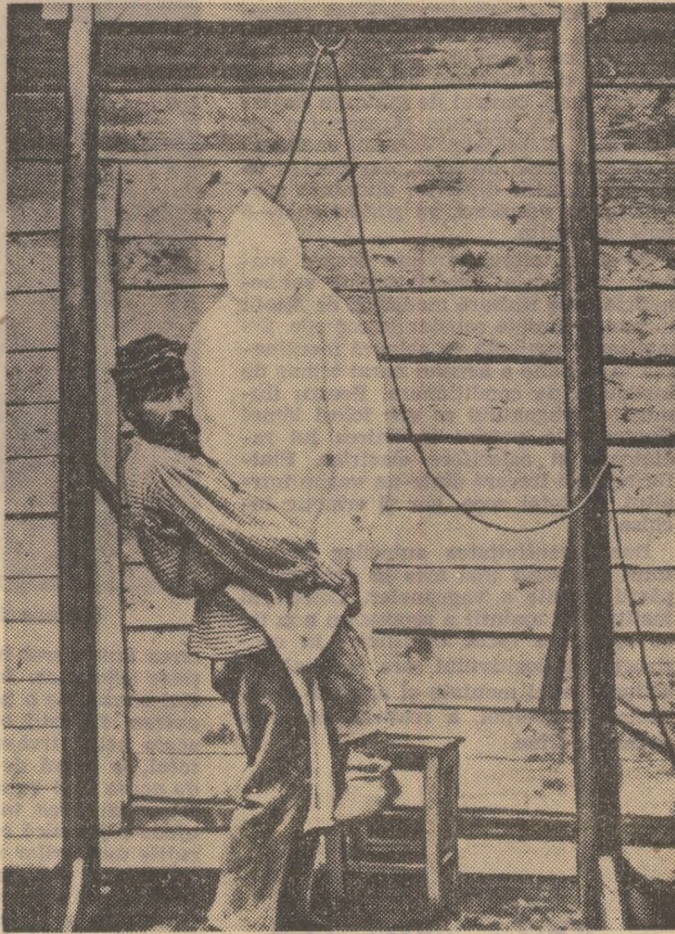
Asfel, în seara zilei de 18 februarie 1915, Miasoedov a fost arestat. Jandarmul care nu știuse niciodată ce-i mila față de cei pe care li zvrîlise în temnițe a trimis imediat o scrisoare șefului statului major al Frontului de Nord-Vest în care spunea:

„Am fost arestat în modul cel mai brutal și percheziționat, dar nu s-a găsit nimic compromițător“. „Nefăcîndu-mă vinovat de absolut nimic... vă rog să urgențați anchetarea împrejurărilor care au dus la arestarea mea“. A doua zi i s-a percheziționat casa, la Petrograd. Cu acest prilej „au fost descoperite atîtea documente, înct a fost nevoie de trei căruțe pentru transportarea lor“. Ce erau, de fapt, aceste „documente“? Am cercetat dovezile anexate la dosarul lui Miasoedov. Cîteva mape voluminoase cuprind corespondența lui cu soția, copiii, amantele, frații Freidberg și cu diverși cunoscuți. Nu există nimic care să confirme acuzația de spionaj.

De altminteri nici mai târziu nu s-au găsit dovezi indiscutabile care să-l demaște pe Miasoedov ca spion. Cu toate acestea mașina tribunalului țarist și a Ohranei nu s-a învîrtit în gol. După cîteva zile au fost arestați, în legătură cu cazul Miasoedov, 19 cunoscuți ai lui, mai apropiați și mai depărtați. Soția lui a fost și ea arestată și acuzată de spionaj.

Mai întîi cazul a fost deferit tribunalului districtual din Varșovia. Dar oricît de lipsit de obiectivitate era un tribunal civil în Rusia țaristă, oricît de mult asculta de „ordine superioare“, cînd era vorba de persoane suspuse, era totuși riscant să se încredințeze unei asemenea instanțe cazul Miasoedov. De aceea, la 14 martie, șeful statului major al Frontului de Nord-Vest a comunicat comandantului închisorii-fortărețe din Varșovia: „Din ordinul comandantului suprem, trebuie să alcătuiți un tribunal militar de campanie pentru judecarea colonelului Miasoedov“. Componența viitorului complet de judecată a fost minuțios gîndită. Trei judecători din cinci trebuiau numiți de statul major al frontului, iar doi de

comandantul fortăreței. Conform legii, președinte al tribunalului trebuia ales ofițerul cel mai mare în grad, iar dacă toți aveau același grad, cel mai vîrstnic. Cînd s-a constatat, însă, că președinte nu putea fi persoana dorită, colonelul Batiușin, care se ocupase de selecționarea judecătorilor, obținînd înlocuirea ofițerului cel mai vîrstnic cu un altul, colonelul Lukirski. În seara zilei de 15 martie, componența tribunalului fu aprobată, iar a doua zi „judecătorii“ primiră ordinul să plece la Varșovia spre a participa la procesul fixat pentru 18 martie. Totul fu pregătit din timp, inclusiv cele mai mici detalii ale sentinței hotărîte dinainte. Judecătorii se mai aflau încă în drum spre Varșovia, cînd prevăzătorul general Turbin, comandantul fortăreței din Varșovia, se interesă la generalul Gulevici dacă trebuia să execute sentința imediat sau să aștepte confirmarea comandantului suprem, avînd în vedere că era vorba

Sentința a fost executată

de un ofițer și nobil. Chiar în aceeași zi Turbin primi o telegramă care arăta că Miasoedov putea fi spinzurat fără a se mai aștepta confirmarea sentinței de comandantul suprem. Deși procesul nici nu începuse, nimeni nu se îndoia de deznodămîntul lui. Călaul își putea pregăti ștreangul.

Procesul începu chiar în seara zilei de 18 martie, în sala mare a fortăreței Alexandrovsk. Martorul principal, Kolakovski, nu fusese citat „din cauza distanței“, deși cu două săptămîni înainte fusese la Varșovia pentru interogatoriu.

Ce acuzații i se aduceau însă la urma-urmei lui Miasoedov? Conform afirmațiilor organelor de anchetă, Miasoedov, făcînd parte din corpul de jandarmi mai întîi pînă la 26 septembrie 1907 și apoi din septembrie 1911 pînă la 17 aprilie 1912, în virtutea faptului că „dispunea, datorită funcției, de informații secrete despre armata noastră... a comunicat unor agenți străini, cu care avea legătură, pentru ca aceștia să transmită la rîndul lor guvernelor statelor respective, între care și Germania“, aceste „informații strict secrete“. Nici

un fapt, nici un nume. A comunicat și cu asta basta. Ne amintim că și înainte de război i se aduseseră lui Miasoedov asemenea acuzații, cum fuseseră verificate de trei instituții, iar calomniatorii îi ceruseră scuze lui Miasoedov. Noile „dovezi“ de care dispunea tribunalul militar erau doar declarațiile extrem de îndoielnice, de contradictorii și prin nimic confirmate ale lui Kolakovski. Dar autoritățile nu numai că i-au dat crezare, ci au mai și prelungit perioada în care Miasoedov ar fi fost în serviciul germanilor și al altor guverne străine nespecificate: Kolakovski spusese cinci ani, dar actul de acuzare nu excludea faptul ca impricinatul să fi devenit spion încă din școala de cadeți. Executînd ordinele primite, cei cinci judecători l-au decretat pe Miasoedov vinovat. Conform legilor în vigoare în imperiul țarist, spionajul în timp de pace era pedepsit cu muncă silnică pe viață. Și așa a și fost condamnat fostul colonel pentru această acuzație.

Al doilea cap de acuzare privea activitatea lui de „spionaj“ în timpul războiului și se compunea din trei sub-puncte, dintre care două erau de-a dreptul absurde. Miasoedov era învinuit că a) „prin intermediul unor persoane neidentificate... a furnizat autorităților militare germane“ informații despre deplasarea unui corp de armată rusesc și b) n-a comunicat statului major informațiile culese de locțiitorul lui „cu privire la unitățile militare germane care se aflau la 14 februarie a.c. (cu alte cuvinte cu patru zile înainte de arestarea lui — N.A.) în orașul Mariampol și în împrejurimile lui“. Ambele acuzații erau atît de trase de pînă încît toți cei cinci judecători au scris în dreptul lor: „nu există dovezi“. Nici al treilea subpunct al acuzației nu era mai convingător. Miasoedov era acuzat că „obținuse, sub pretext că-i era necesară pentru executarea unei misiuni ce-i fusese încredințată, o notă informativă secretă din 19 I 1915 cu privire la dislocarea unor unități militare din armata a 10-a“. Miasoedov, care se deplasa des la statele majore ale diviziilor, țineuse mereu ghinionista notă la el. La proces el a explicat acest lucru astfel: „L-am întrebat pe căpitanul Novițki (ofițer la statul major al armatei a 10-a — N.A.) ce unități există și unde se află ele în flancul drept extrem al armatei. Aveam nevoie de aceste informații intrucît primisem ordin să mă deplasez în această direcție spre a lua contact cu comandantii de unități. Novițki mi-a spus că se va informa despre acest lucru și apoi i-a dat hîrtia lui Șurin (tot un ofițer de stat major) ca să mi-o înmîneze“. Într-adevăr, documentul găsit la Miasoedov în cursul percheziției era o hîrtie oficială, prevăzută cu toate semnăturile de serviciu necesare. El purta următoarea rezoluție: „Foarte secret. Căpitanului Șurin spre a fi înmînat de urgență colonelului Miasoedov. Căpitan de stat major Novițki“. Căpitanul acționase oare astfel din amabilitate (cum credea Miasoedov) sau executase ordinul generalului M. D. Bonci-Bruevici și „căutase să obțină dovezi“? Lucrul e, firește, greu de aflat.

Oricum, Miasoedov fu acuzat că în cursul deplasării lui în satul Dembovo-Buda, unde se dusesse ca „să culegă date despre situația din linia întîia, a căutat, profitînd de situația lui, să afle de la ofițerii de stat major din diviziile amplasate acolo informații despre situația trupelor noastre“. Din această acuzație s-ar fi putut cel mult trage concluzia, să admitem, că Miasoedov era foarte curios, însă în nici un caz spion. Dar să dăm cuvîntul martorului B. I. Bucinski, care a depus la proces mărturie despre cele întimplate la Dembovo-Buda: „Mărturisesc că de data aceasta n-am înțeles nimic (e vorba de acuzația amintită mai sus). În primul rînd, urmărirea minuțioasă a

K. F. Șațilo

(Continuare în pag. 11-a)

Moment din „Frescă uzbekă”, cu care balerina Mahabbat Abdullaeva a ocupat locul al II-lea la recentul concurs al artiștilor de estradă din U.R.S.S.

Foto : R. Alfimov (A.P.N.)

CIRC

Un urs cu simțul umorului

Udmurtul Ivan Kudreavțev din Valamaz a plecat la Ijevsk. Avea 19 ani și vroia să se înscrie la o școală de tehnicieni agricoli. Hoinărind prin oraș, a nimerit din întâmplare la o menajerie ambulată. Fascinat de spectacolul animalelor necunoscute — tigri, lei, urși — a rămas acolo câteva ore, timp în care i s-a decis cariera. A doua zi s-a prezentat la directorul menajeriei cu o cerere în care arăta că e gata să facă orice muncă, numai să i se dea posibilitatea să îngrijească de animale. Cum exista un loc vacant, a fost angajat.

Tinărul udmurt s-a obișnuit repede cu trimiterea junglei fierbinți și-i îngrijea cu atita trageră de inimă încât a fost remarcat de un cunoscut dresor din partea locului, Timofei Sidorkin, care l-a luat ca ajutor. Așa a început drumul în artă al lui Ivan Kudreavțev. Odată, când dădeau spectacole la cir-

cul din Irkutsk, o bătrână i-a propus lui Sidorkin să cumpere un pui de urs, mic ca un ghemotoc pufos, care abia se ținea pe lăbuțele-i scurte.

— L-a găsit omul meu în taiga, dar noi n-avem ce face cu el.

Nici Sidorkin n-avea ce face și ghemotocul pufos era gata să fie înghițit de adăncurile unei genți pinteoase, când Kudreavțev hotărî să-l cumpere el.

Expresia „l-a îngrijit ca pe un copil” nu-i deloc exagerată: ursulețul era hrănit la ore fixe, cu lapte, morcov ras și alte bunătăți din meniul sugarilor, i se făcea baie zilnic și i se pieptăna blănița cu păr moale și lucios, era culcat la ore fixe într-un pătuț comod și sănătos, după toate regulile igienei. Iar la 1 septembrie, când în Uniunea Sovietică se deschid porțile școlilor, ursulețul, botezat Goșa, a început și el lecțiile cu Ivan Kudreavțev.

Așa s-a născut una dintre cele mai populare vedete patrupede ale circuitului sovietic, superbul Goșa cu statură atletică și blană castanie mățoasă, cu un talent excepțional și — cum a scris în 1967 un ziar american — cu un dezvoltat simț al umorului; Goșa e gimnast, jongleur, acrobat, ciclist, motociclist și automobilist complet, știind să-și pregătească singur mașina de drum — să o alimenteze cu combustibil și apă, să o spele, să schimbe roțile.

Goșa a colindat aproape jumătate din lume. A fost în turneu în Franța, Anglia, Finlanda, Polonia, Bulgaria, Brazilia, Uruguay, Japonia, Indonezia, Turcia, Cuba, Canada, S.U.A...

Dar în afară de acest contact direct, Goșa e cunoscut de mulți spectatori și ca actor de cinema. Căci a interpretat rolul principal în comedia „Prietenul patruped”, a jucat în multe filme de televiziune și documentare. Filmul „Ursul” al regizorului francez Edmond Séchan l-a ridicat la rangul de vedetă internațională.

CINEMA

Să ajungem pînă luni

„Ultimele mele filme nu l-au avut pe generic pe Tihonov; or, el a colaborat mult cu mine („S-a întâmplat la Penkov”, „Stele de mai”, „Casa de la răsucire”)... Eram fericit că lucrează și cu alți regizori, dar în același timp mă simțeam și puțin gelos. Acum ne-am întâlnit iar...”

Dacă știți cine a făcut filmele citate mai sus, înseamnă că știți și cui îi aparține această declarație. Dar cum ele au rulat mai demult, vă dăm o mină de ajutor: Stanislav Rostotki. Iar reînținirea la care se referă este ultimul lui film, „Să ajungem pînă luni”.

De ce sint nerăbdători eroii — profesori și elevi — să se vadă ajunși pînă luni? Pentru că în cele trei zile cât durează acțiunea — joi, vineri și sâmbătă — se petrec două evenimente care zguduie școala: apărîndu-și, cum cred ei, demnitatea, cei dintr-o IX-a o boicotează pe tinăra profesoară de engleză, lipsind în bloc de la lecția ei și lăsînd-o într-o așteptare chinuitoare; apoi, Ghenska Sestopalov, tot dintr-o nouă, arde compunerile cu tema: „Ce este fericirea”, ale întregii clase.

Autorii analizează cauzele care au dus la revolta copiilor, caută să înțeleagă de ce procedează ei cum procedează și să afle cu ce pagube sufletești se soldează conflictele dintre ei și profesori. Grija lor permanentă e să scoată întâmplările de sub semnul excepționalului; de aceea, nici nu insistă prea mult asupra lor, ci le cuprind în contextul general al relațiilor profesori-elevi, care îi interesează în primul rînd.

În acest context, ambele categorii sint considerate la fel de importante și privite de aproape cu aceeași comprehensiune umană. Eroii filmului sint elevi din clasa a IX-a — fete și băieți care nu mai sint copii, dar nu sint încă nici adulți. Ei își trăiesc primele drame, la care cei mari nu privesc de sus. Tot eroii ai filmului sint însă și cei mari — profesori și părinți — care departe de a fi înfățișați ca preceptori și raisonneuri perfecți, avînd oricînd gata o soluție, își trăiesc și ei dramele lor, încurcăturile lor, viața nu-i cruță nici pe dînșii, lovindu-i cînd poate.

În această categorie cazul cel mai convingător este cel al profesoarei de literatură Svetlana Mihailovna. Deși are în mînă „piinea și cuțitul”, profesoara e departe de a fi stăpînă pe situație și de a rezolva lucrurile în favoarea ei. Femeie singură și înrăită de singurătate, ea face multe necazuri celor din jur, chiar cînd are intenții bune. În interpretarea actriței Nina Menșikova („O actriță sensibilă și profundă. Ce ușor mi-a fost să joc cu ea!” — a declarat Viaceslav Tihonov), Svetlana Mihailovna nu caută să atragă nici simpatie, nici compătimire, ci să arate altceva, mult mai important: dacă lipsa de bună creștere, de delicatețe sufle-

tească, de concepții largi este pentru toți oamenii o slăbiciune, în cazul pedagogilor ea devine un viciu. Educatorul trebuie să fie întîi el înșiși bine educați.

Dar „partea leului” îi revine lui Viaceslav Tihonov. Nici el, fermecătorul profesor de istorie Iliia Melnikov, nu-i scutit de neplăceri. Filmul îl surprinde în plină criză, cînd trebuie să răspundă la multe întrebări puse de viață și de evoluția spirituală a elevilor săi. Formulele primite de-a gata nu-i convin, metodele obișnuite nu-i mai sint de ajutor. Ceva trebuie revăzut, ceva ce ține de esență.

„Am înțeles cum nu se poate mai bine clipele de slăbiciune, de oboseală trăite de Melnikov; eoul meu ajunge la un moment dat să-și spună că nu mai e în stare să-și exercite profesia. Este exact ceea ce am simțit și eu după „Război și pace”. Mi se părea că am pierdut ceva, că n-am să mai pot juca. „Să ajungem pînă luni” m-a ajutat să mă regăsesc...”

Epuizat, într-adevăr, de efortul imens pe care l-a cerut tetralogia lui Bondarciuk, Viaceslav Tihonov se regăsește în acest film într-o manieră care smulge criticii unanime exclamații admirative.

42 de pretedente la rolul Fecioarei

Doi bărbați îmbrăcați în zdrențe merg pe un drum de țară prăfuit, tirindu-și greu picioarele oboșite. Cel mai tinăr e Laurent Terzieff. Celălalt, bărbos, Paul Frankeur. Sint doi pelerini care se duc să se inchine la San Giacomo di Compostella. Cînd au noroc, călătoresc cu ajutorul autostopului.

Așa începe „Calea laptelui”, noul film al cunoscutului regizor spaniol Louis Bunuel. Cel mai „ireverentios”, cel mai îndrăzneț, cel mai iconoclast film din toate timpurile — cum îl consideră inițiații. Regizorul însuși îl definește ca „o poveste teologică aventuristo-scandalosă”. O poveste teologică (ce va fi într-un fel o istorie a crezțiilor) care i-a plăcut așa de mult, încît de dragul ei a renunțat la proiectul de a ecraniza romanul „Călugărul” al scriitorului englez Lewis.

Drumul celor doi pelerini se desfășoară nu numai în spațiu, ci și în timp. În cursul lui ei întîlnesc tot felul de personaje: pe Isus Hristos și apostolii lui, diavolul, marchizul de Sade, iezuiții, janseniști, obișnuți ai cabaretelor cu strip-tease, călugărițe, pe Maria Magdalena într-o limuzină modernă. Timpurile se amestecă, evenimentele din vechea Iudee alternează cu întâmplări din secolul XX, scene de scandal iau locul liturghiilor.

Cît privește textul și citatele, ele sint luate din Sfînta Scriptură, din cărțile apostolului Pavel, din Vechiul și Noul Testament, din tratate religioase. Cînd, de pildă, pelerinii întîlnesc în drumul lor un bărbat elegant, cu pălărie și pelerină roșie (Alain Cuny), dialogurile lor sint imprumutate din Evanghelia lui Matei. Ele sună așa (cu foarte mici modificări):

Terzieff către Cuny:
— Domnule, fă-ți pomană cu noi.
Cuny: — Ai bani?
Terzieff răspunde: — Nu, domnule, n-am...
— Atunci n-ai să capeți nimic.
Și se întoarce către Frankeur:
— Dar tu ai?
Frankeur își scotocește buzunarele și găsește cițiva bănuți.
— Da, domnule, am ceva.
— Atunci ai să ai mai mult.
Și-i întinde o hirtie de zece franci.

Mulți actori cunoscuți au acceptat să joace în filmul lui Bunuel. Georges Marchal va fi călugăr iezuit, Alain Cuny voiajorul bogat, Pierre Clementi va fi Diavolul, Delphine Seyrig va supraveghea o colonie de copii, regizorul Louis Malle („Viva Maria”) va fi apostol, Bunuel însuși, care apare fugăr în toate filmele lui, și-a rezervat rolul unui maistru. Numai interpreta Fecioarei Maria n-a fost încă găsită. Patruzeci și una de pretedente au îmbrăcat pînă acum, zadarnic, rochia lungă a Mariei. Se pare că cele mai mari șanse le are cea de a patruzeci și doua candidată, Karin Lafabry; a fost recomandat de însuși Isus Hristos, actorul Bernard Verley.

G. Samoilov

TEATRU

Frumoasa din Chicago și Al Capone

Elvira Popescu, celebra actriță franceză de origine română, a întîlnit al doilea personaj sicilian din cariera ei teatrală. Întîlnirea are loc la teatrul „Ambassadeurs” din Paris, în comedia lui Frédéric Dard, „Doamna din Chicago”.

Doamna din Chicago, emigrantă din Sicilia, intră în scenă în anul turbure 1929, dominat de Al Capone. În orașul în care alambicurile sint mai numeroase decît lighenele, faimosul rege al gangsterilor și al comerțului cu băuturi prohibite își vede contestată domnia de această Maria Riccioli, supranumită Frumoasa, care și-a organizat o bandă proprie de traficanti de alcool. Sfidarea sicilienei e periculoasă mai ales prin exemplul contaminant pe care l-ar putea constitui pentru nemulțumii care ar vrea să se revolte împotriva controlului implacabil al lui Al Capone. Dar Maria își vede liniștită de afaceri, nu numai fiindcă e convinsă de protecția Madonei, ci mai ales fiindcă teroarea exercitată de temutul gangster încetează să opereze în fața ei: ea l-a cunoscut de pe vremea cînd era copil, l-a ținut în brațe, i-a aplicat corecția la locul cuvenit ori de cîte ori a fost cazul. Aceste amintiri comune îi dau un ascendent matern asupra celui în fața căruia tremură întreaga Americă și stabilesc între ei o intimitate greu de înțeles pentru cei din afară. Pe cînd ceilalți i se supun fără să crînească, Maria Riccioli e singura care își permite să-i vorbească familiar și să-i spună în fața adevăruri neplăcute. De exemplu:

— Te-ai îngrășat ca un porc. Așa se întîmplă întotdeauna cu italienii. Cum fac avere, nu măi mîncîcă spaghete — nu mai sint de nasul lor subțire! — și se ingrașă.

Sau:
— Dacă te atîngi de oamenii mei, să știi că te spun maică-ti!
Iar temutul, regele, gangsterul gangsterilor, spaima Americii etc. etc., tace mîlc.

Dar aceste relații personale nu privesc și bandele respective, care se războiesc feroce între ele, presărînd cu cadavre drumul duelului lor. După o înmormîntare care a încununat unul dintre aceste dueli și la care, bineînțeles, Frumoasa și-a făcut datoria de onoare de a asista, ea comentază:

— Uff, ce căldură! Să faci o înmormîntare în august, ce idee! Numai în America se poate întîmpla! Dar ce frumusețe! Mai ceva decît carnavalul din Rio! Și ce sicriu: tot în argint masiv, căptușit cu satin alb și cu mîner de aur!

Din această comedie, Elvira Popescu face un spectacol al ei, în care atacă cu toate armele unui talent inepuizabil.

A. Skvorțov

— Vorbiți-mi despre arta dv. atît de primejdiosă.

arta

BIOGEOCENOLOGIE

După noi, potopul?

Există o sumedenie de noțiuni pe care, fără să ne gândim prea mult, le folosim exclusiv cu sensul lor cel mai uzual. Spunem, de pildă, plante sau insecte dăunătoare. Pe fluturii îi socotim dăunători numai pentru că larvele lor mănâncă frunzele. Spunem că uliul este dăunător pentru că fură pui de găină. Păpădia este dăunătoare pentru că e o buruiană.

Cînd însă omul a descoperit fluturii ale căror omizi „fabrică” prețiosul fir de mătase, el a început să-i crească, să-i îngrijească. Același lucru s-a întâmplat și cu cicoarea, rudă bună cu păpădia, care a intrat temeinic în alimentația omului. Iată așadar că concepțiile sale s-au modificat cu 180 de grade: plantele și insectele dăunătoare deveniseră folositoare. Sau un alt exemplu de metamorfoză, de astă dată inversă, din folositor în dăunător. Omenirea are mare nevoie de material lemnos. Pentru a-și satisface această necesitate, omul taie pădurile. În deceniul al patrulea al veacului nostru, pădurile din America Centrală au fost tăiate aproape în întregime. Materialul lemnos a luat drumul industriei, aducînd în felul acesta mari foloase oamenilor. Pe de altă parte, însă, pămîntul — văduvit de acest susținător de nădejde — n-a mai putut ține piept forței destructive a ploilor tropicale. Și eroziunea a transformat vaste întinderi, cîndva roditoare, în paragină. Tăierea pădurilor a adus prin urmare mai întîi foloase, dar apoi pagube incalculabile.

Metodele moderne de lucrare a solului au transformat vaste întinderi de teren cîndva părăginit din Stepa Flămîndă (R.S.S. Uzbekă) în pămînturi roditoare

Putem trage din cele de mai sus concluzia că noțiunile de „folositor” și „dăunător” sînt relative? Să încercăm să răspundem la întrebare considerînd lucrurile prin prisma naturii.

De studierea raporturilor din natură se ocupă biogeocenologia. Acest cuvînt compus a fost imaginat de acad. V. N. Sukacev din cuvintele grecești bios = viață, ge = pămînt, koinos = comun și logos = studiu. În biogeocenologie își găsește întru chiparea o idee de bază a științelor moderne ale naturii: strînsa unitate dintre natura vie și moartă, adică dintre organismele animale, vegetale și sol. Principala caracteristică a biogeocenozelor este metabolismul.

La organisme, metabolismul înseamnă totalitatea schimburilor pe care ele le întreprind cu mediul înconjurător. În biogeocenoză, însă, metabolismul înseamnă strămutarea unor substanțe de la o componentă la alta a ei. Plantele, de pildă, absorb din sol substanțele minerale și, folosind apoi energia solară, sintetizează cu ajutorul clorofilei — din apă și bioxidul de carbon aflat în aer — zahăr și amidon. Insectele și animalele ferbivore consumă plante și transformă substanța organică a acestora în proteine și grăsimi, încît energia solară înmagazinată de plante capătă forme noi. Păsările se hrănesc cu insecte, animalele de pradă mănîncă păsări și animale ferbivore. Dar pînă la urmă și cele din urmă pier devenind hrană pentru alte animale și micro-organisme. În felul acesta, materia vie, organică se mineralizează neconținut pînă cînd ia forma unor compuși simpli cum ar fi bioxidul de carbon și apă și intră din

nou în hrana plantelor. Cu aceasta circuitul materiei se încheie.

Sistemul descris este extrem de complex. Cu toate acestea, și în biogeocenoză, ca în toate sistemele biologice, întîlnim capacitatea de autoreglare. Astfel, elanii lăsați să se înmulțească în voie rod lăstarii tineri de pin, distrugînd în cele din urmă pădurea. Dar și elanii au un dușman, lupul, care le împuținează numărul. Cînd devin atît de puțini încît nu-i mai pot îndestula pe lupi, aceștia din urmă părăsesc pădurea căutînd alta mai îmbelșugată. În felul acesta echilibrul se restabilește.

Din punctul de vedere al biogeocenozelor ca sistem, lupul nu este mai dăunător decît elanul. Atît unul, cît și celălalt sînt folositori atîta timp cît nu tulbură evoluția normală a biogeocenozelor. În momentul cînd se înmulțesc însă peste măsură devin dăunători. În care caz lucrurile pot fi îndreptate numai prin autoreglarea ulterioară a biogeocenozelor.

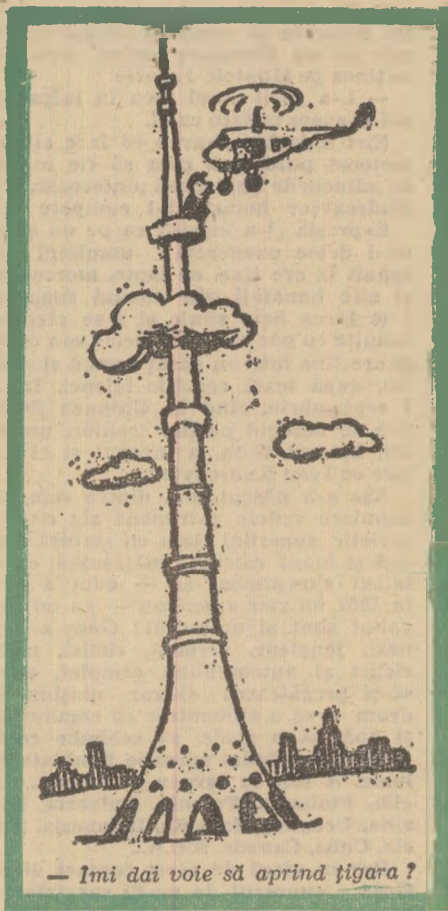
Dacă continuăm șirul comparațiilor dintre biogeocenoză și organismele vii ajungem la constatări prea puțin îmbucurătoare. Vedem, de pildă, că cunoștințele omului despre biogeocenoză se află în clipa de față în stadiul în care se afla fiziologia în veacul al XVII-lea, cînd medicul englez W. Harvey a demonstrat pentru prima oară experimental circulația sîngelui din artere în vene. Studiarea raporturilor din natura vie a început abia de puțînă vreme. Așa se și explică intervenția nefericită a omului în biogeocenoză.

Dar nu numai așa. Principiul „după noi, potopul”, incapacitatea de a prevedea rezultatele încălcării raporturilor existente în natură au avut și au și azi rezultate dezastruoase. Iată un alt exemplu elocvent. În mai 1934 asupra zonelor de cîmpie ale S.U.A. s-a abătut o puternică furtună de praf. Norul de praf, cu o lungime de trei kilometri, a învăluit timp de cîteva zile orașele și satele din zona respectivă. Condițiile pentru dezlănțuirea groaznică calamități s-au acumulat răsîmp de mai multe decenii. În secolul XIX în statele Oklahoma, Kansas și Nebraska existau vaste întinderi de pămînturi ale nimănui și de aceea fermierii, după ce secătuiu o parcelă, o abandonau și se mutau pe alta. Cu timpul, toate pămînturile au fost scormonite și lăsate pradă vîntului.

Astăzi, oamenii de știință își ridică tot mai puternic glasul împotriva unor astfel de acțiuni. În același timp, ei preconizează și un sistem științific de protecție a naturii înconjurătoare. Iată în cîteva cuvinte, ce măsuri propune în acest sens T. I. Șipunov, candidat în științe geografice. Conștient de dificultățile care se ridică în calea protecției biogeosferei — pe de o parte omenirea trebuie să mențină „activă” biogeosfera, iar pe de altă parte, continuînd să se dezvolte, se vede obligată să-i folosească intens resursele — savantul propune ca principală sursă de îndestulare cu produse alimentare utilizarea și menținerea proceselor naturale care condiționează fotosinteza, sporirea permanentă a eficacității ei. Acest din urmă obiectiv poate fi atins, după părerea lui T. I. Șipunov, mai întîi prin restabilirea productivității biologice a unei suprafețe de circa 1—1,5 miliarde ha terenuri degradate și prin sporirea productivității terenurilor agricole existente. O altă cale ar fi scăderea utilizării suprafețelor productive pentru construcții, renunțarea la inundarea terenurilor fertile, desființarea haldelor etc. În sfîrșit a treia cale vizează marea, folosirea producției ei organice primare.

Protecția naturii este însă strîns legată și de planificarea rațională a activității omului — la scară regională și planetară, deci a antroposferei. În această ordine de idei ar fi nevoie de un control sever îndeosebi asupra activității energetice și geochimice a omului. Alte măsuri preconizate de savantul sovietic sînt: amplasarea după criterii științifice a verigilor de bază ale antroposferei; concentrarea producției în funcție de condițiile naturale; modificarea radicală a proceselor tehnologice, mergînd pînă la utilizarea deșeurilor de producție și reducerea la minimum a utilizării apelor naturale; în sfîrșit, excluderea din sfera activității umane a industriilor care împrăștie în mediul înconjurător tot felul de substanțe cancerigene, toxice, radioactive etc.

Problema evoluției antroposferei se află, de altfel, în clipa de față în atenția opiniei științifice mondiale. Ea este studiată într-o anumită măsură chiar în cadrul Programului biologic internațional.

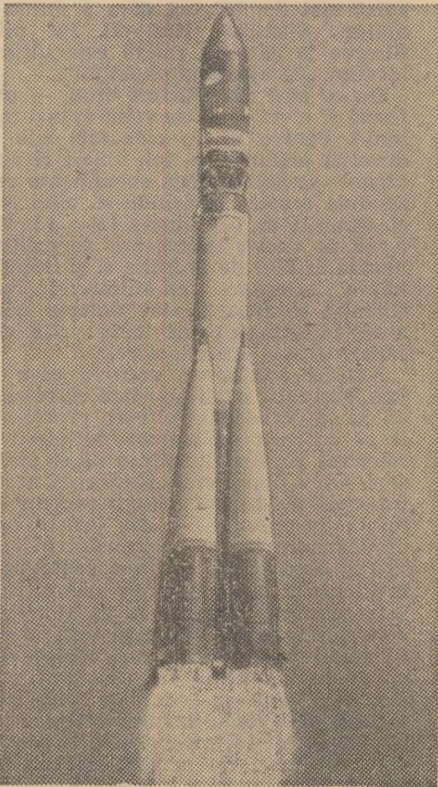

MECANICĂ

La extremitățile vitezei

Între apariția „Rachetei” lui Stephenson, prima locomotivă cu utilizare practică, și a primei rachete cosmice s-au scurs 130 de ani, răsîmp în care oamenii „au produs” viteze din ce în ce mai mari.

Să ne amintim că vehiculul lui Stephenson se deplasa cu 22 km/oră, deci cu aproximativ 6,1 m/sec. În zilele noastre, recordurile vitezelor pe calea ferată sînt de ordinul a 200 km/oră (cam 55 m/sec), viteza automobi-

Deocamdată, cel mai rapid vehicul

lelor de curse e de vreo trei ori mai mare iar aceea a avioanelor se ia la întrecere cu sunetul. Primii 6,1 m/sec. ne apar și mai modești dacă-i comparăm cu rapiditatea vehiculelor spațiale, care într-o secundă parcurg mii de metri: 7.900, dacă se deplasează cu prima viteză cosmică, sau 11.200 dacă înaintează cu a doua viteză cosmică.

Pînă în momentul de față acestea sînt cele mai mari viteze realizate de om. Constituie ele însă o limită?

Constructorii rachetelor visează de pe acum să realizeze cel puțin 16.700 m/sec, adică așa-numita a treia viteză cosmică. Pe Pămînt, un vehicul atît de vertiginos ar străbate continentul european, între punctele lui cele mai depărtate, în mai puțin de șase minute.

Vehiculele de acest fel nu sînt însă destinate Pămîntului, ci Cosmosului, ele fiind singurele care ar putea învinge nu numai forța de atracție terestră, și și aceea a Soarelui, și deci să străpungă a „frontiera” sistemului nostru solar.

Despre viteze mai mari se vorbește deocamdată numai în principiu. Răspunzînd la întrebările unui corespondent al agenției de presă „Novosti”, A. Șternfeld, doctor în științe tehnice, laureat al mai multor premii internaționale de astronomică, a menționat că cea mai mare viteză întrevăzută de tehnica modernă ar fi de 31.800 m/sec, ceea ce ar permite atingerea oricărui punct al sistemului solar sau chiar al Soarelui.

Prin urmare, de la 6,1 m/sec în 1829, la 11.200 în 1959 și la 31.800 m/sec în viitor — iată saltul realizat și cel visat în mișcarea pe care omul o imprimă vehiculelor.

CHIMIE

Fanteziile plasmelor

Aristotel a fost primul om de știință care a vorbit despre patru stări ale materiei: corpurile solide, lichide, gazoase și focul. Afirmatia lui a trecut drept greșită pînă în secolul nostru cînd s-a descoperit plasma, care se întîlnește peste tot. Aștrii și gazul din spațiile interstelare se află în stare de plasmă. Dar și flacăra unui chibrit, arcul electric, neonul din tuburile de iluminat sînt plasmă, ce-i drept creații artificiale.

Să amintim cum are loc trecerea în această stare și prin ce se deosebește plasma de gaz. Dacă se încălzește o substanță pînă la temperaturi de mii sau zeci de mii de grade, unii electroni se smulg de pe orbitele lor și încep să se miște liber, ceea ce face ca o parte din atomi și molecule să devină ioni pozitivi. Din acest moment avem de-a face cu plasmă. Avînd același număr de sarcini pozitive și negative, aceasta este neutră din punct de vedere electric, dar datorită mișcării electronilor conduce bine electricitatea.

În ultimii ani plasma a început să-i intereseze nu numai pe fizicieni, ci și pe chimiști. Acest interes e perfect justificat dacă ne gândim că unul din vehicule și încercările ajutoare ale chimiștilor este căldura. Pînă de curînd practica arăta, însă, că deasupra unui anumit prag temperatura devine un dușman provocînd dezagregarea substanțelor. Lucrurile continuă să se petreacă așa, doar că încercările de utilizare a plasmelor au scos la iveală și un efect constructiv: este adevărat că ea distruge unii compuși, dar dă naștere la alții care nu există la temperaturi obișnuite. Fanteziile plasmelor i-au uimit pe chimiști: carbon cu molecula compusă din trei sau nouă atomi, compuși metalici în care oxigenul nu mai respectă legăturile normale, într-un cuvînt molecule care răstoarnă teoriile clasice.

Inaugurînd noul domeniu al plasmochimiei, oamenii de știință au căutat mijlocul de imblinzire a plasmelor și l-au aflat în plasmotron. Această instalație simplă și modestă folosește, pentru a-și apăra pereții și pentru a dirija jetul de plasmă pe care îl produce,

Tehnica

T

evaternară. În ultimii ani s-a admis o prelungire considerabilă a cvaternarului sau pleistocenului. Datările cu ajutorul izotopilor radioactivi și, mai ales, așa numita metodă a potasiului-argon au dus la multiplicarea duratei de 1 milion de ani anterior admisă pentru această perioadă. Cu toate acestea, nu s-au prea putut face mari progrese în materie de precizie. Hotarul dintre pleistocen și ultima perioadă a erei terțiare sau pliocenul rămâne greu de delimitat. Studii recente au trecut în revistă toate metodele de datare utilizate astăzi, subliniind dificultățile care se ivesc în aplicarea lor; cu acest prilej s-a văzut că problema e și mai complicată decât părea să fie.

Inceputul pleistocenului este, de obicei, pus în legătură cu acela al glaciațiunilor. Cum se știe că a existat o perioadă de răcire progresivă a climatului, iar pe de altă parte o schimbare sensibilă în faună s-a considerat că se poate întemeia o datare fie pe cele mai vechi urme ale acțiunii ghețarilor, fie pe cele mai vechi straturi în care apare o faună cvaternară. În felul acesta, cele mai vechi depozite glaciare din Noua Zeelandă au dat loc la mai multe datări. Rezultatele obținute variază între 2,15 și 2,55 milioane ani. Ele i-au „răzbunat” pe geologii neo-zeelandezi care încă din 1953 afirmau că pleistocenul avea la ei mult mai mult decât un milion de ani, dar nu erau crezuți.

În vestul Statelor Unite, depozitele glaciare din Sierra Nevada au putut fi datate grație a două serii de roci vulcanice: una inferioară, cealaltă superioară depozitelor; ele permit situarea primelor efecte ale glaciațiunilor între 2,7 și 3,1 milioane ani.

Același procedeu a fost utilizat și în Islanda unde, în nord-estul insulei, depozitele vulcanice și cele glaciare apar alternate. Inceputul glaciațiunilor a putut fi astfel împins în timp până la 3 070 000 de ani.

Depozite glaciare există de altfel și în oceane. Ele pot fi depistate cu prilejul prelevărilor de roci făcute de expedițiile oceanografice. O seamă de depozite, descoperite în oceanul Antarctic, au fost datate prin corelație magnetică (adică în raport cu inversările cimpului magnetic) sau prin potasiu-argon. Rezultatele variază între 2,35 și 2,7 milioane ani. Unele din ele lasă totuși să se întrevadă că în Antarctica glaciațiunile au putut începe chiar mai devreme, adică acum circa 4 milioane de ani.

Datorită acestor ultime lucrări, începutul glaciațiunilor e situat în genere acum între 2,5 sau 3 milioane de ani. Dar la altitudini mai înalte, înghețul a început se pare mult mai devreme.

Din toate acestea au apărut mari dificultăți când a fost vorba de a defini un hotăr precis. Cu atât mai mult cu cât al doilea grup de datări, bazat pe stratigrafia schimbărilor faunei, furnizează durate mult mai scurte. Schimbările de faună relevate în carotele oceanice au fost date ca fiind de acum 1 500 000—2 100 000 ani. Sedimentele marine relevate în largul coastelor Italiei au dat o durată medie de 2 milioane ani.

După părerea specialiștilor, această durată ar fi aceea care furnizează cea mai bună estimațiune pentru durata pleistocenului. Ea are avantajul de a rămâne constantă în diversele regiuni studiate. Dimpotrivă, un pleistocen bazat pe începutul glaciațiunilor n-ar putea avea pretutindeni aceeași durată.

Cu alte cuvinte, se consideră că glaciațiunile au început înaintea pleistocenului astfel definit. Ele au precedat mult schimbările de faună, și au început în pliocen la altitudini mai ridicate.

cîmpuri magnetice, deoarece ele au autoritate asupra ionilor și electronilor obligându-i să se miște regulat în planuri perpendiculare pe liniile de forță. Jetul de plasmă care se năpustește apoi afară, printr-o deschizătură a plasmotronului, conține frînturi din atomii și moleculele unui gaz (aer, argon, hidrogen, metan etc.) la temperatura de 5000-10000 de grade, ceea ce îl face extraordinar de reactiv. Dacă se îndreaptă asupra lui un alt gaz la o temperatură mai scăzută, în amestecul rezultat se petrec diverse reacții chimice cu o viteză uluitoare. Introducînd de pildă gaz metan într-un jet de plasmă de hidrogen, se obține acetilenă și etilenă într-o zecime și chiar o sutime de secundă.

Temperatura ridicată asigură rapiditatea reacțiilor, dar este și foarte periculoasă, căci dacă persistă mai mult timp distruge produsele formate. De aceea cercetătorii au misiunea de a doza riguros timpul petrecut de substanță în zona de reacție, care este bine să nu depășească câteva zeci sau sute de miimi de secundă. În acest scop trebuie să lucreze cu jeturi de plasmă foarte rapide, întrucît toate procesele plasmochimice (formarea particulelor active și combinarea lor în produse noi) se desfășoară în jurul jetului. Numai răcirea imediată a produsului obținut, deci a însuși jetului cu mii de grade pe secundă într-un anumit loc și la un anumit moment, poate elimina pericolul descompunerii. Răcirea se realizează cu diverși schimbători termici, jeturi de apă etc.

Unde își găsește aplicare plasmochimia? Laboratorul prof. Lev Polak din U.R.S.S. o propune pentru a obține anumite hidrocarburi foarte căutate (acetilena, etilena, propilenul) din materii prime ieftine, respectiv din fracțiuni de distilare a petrolului. În felul acesta s-ar putea înlocui procesul complicat, cu mai multe etape, folosit în uzinele petrochimice, cu un proces simplu care reclamă puțină energie și dă produse de calitate mai bună. Plasmochimii își mai propun apoi să fixeze azotul din atmosferă în jetul de plasmă pentru a obține acid azotic, renunțînd la metoda complicată care pornește de la amoniac. Dar jeturile de plasmă „fabrică” și monocristale. Într-o plasmă obținută în condiții speciale și numită „neechilibrată” au loc reacții cu totul ieșite din comun, care nici nu reclamă o răcire instantanee, dat fiindcă se află de la început la temperatură joasă. Siliciul pur realizat astfel este mult mai ieftin. Practica mondială a și făcut apel la plasmochimie pentru obținerea unor compuși organici ai acidului chianhidric, a apei oxigenate, a substanțelor pure și ultrapure. Domeniile de aplicare a plasmei se extind astfel pe zi ce trece.

ARHEOLOGIE

Cvaternarul îmbătrînește mult

Stabilirea duratei erei cvaternare e de multă vreme la ordinea zilei. O dată cu ea s-a încercat a se preciza, în timp, și hotarul dintre era terțiară și cea

PROIECTE

Auroville, orașul ideal?

Un oraș, undeva în lume. Un oraș în care toți oamenii sînt egali și liberi, un loc al păcii și armoniei, în care necesitățile spirituale și setea de progres înlocuiesc aspirațiile banale, în care pretutindeni domnește frumosul... Un vis, un mit?

Dorința de a întemeia un astfel de oraș e aproape tot atît de veche ca omenirea. În vremi mai apropiate, în timp ce Sparta și Atena, cele două puternice cetăți mediteraneene, își disputau supremația și începuse să se nască democrația, oamenii se și gîndeau la ceea ce trebuie să fie orașul viitorului. Pentru Platon, ideea de bază era aceea a binelui, a frumosului.

În tratatul Politică, Aristotel și-a imaginat și el o „Cetate ideală” care să fie expresia unei morale supreme. În evul mediu, Thomas Morus a descris în Utopia un oraș în care se manifesta, omniprezența unei reguli juste, Thomaso Campanella a întrevăzut o „Cetate a Soarelui” construită conform ierarhiei științelor și în care educația urma să joace un rol primordial. Ca să pătrundă în inima orașului, construit după un plan circular, călătorul trebuia să treacă dintr-o incintă în alta, erudiția sporind pe măsura înaintării.

În 1621, Francis Bacon a publicat Noua Atlantidă, descrierea unui oraș utopic al științei, în care locuitorii duc o viață plină de înțelepciune; în același secol iezuiții din Paraguay, ca să-l protejeze pe indieni împotriva negustorilor de sclavi, au întemeiat, pornind de la măruntele comunități indigene, o republică comunitară a Guaranilor care, în pofida atacurilor repetate ale spaniolilor și portughezilor, a durat 150 de ani, datorită tocmai modului de organizare urbanistică. În această republică exista proprietatea comună a bunurilor, la conducerea treburilor publice erau aleși cei mai capabili etc.

În sfîrșit mai pot fi citate tentativele Falansterului lui Charles Fourier, imaginat ca un imens edificiu în centrul unui domeniu comun, cu străzi-galerii la fiecare etaj și cu toate instituțiile necesare unui trai civilizat. Toate tentativele de Falanster au eșuat, însă, inclusiv cele din Statele Unite, întrucît Fourier, ca și discipolii săi, ignora legile dinamicii sociale...

Dar iată că, recent, s-a anunțat construirea în India a unui oraș cu 50 000 de locuitori cu totul deosebit de celelalte, care urmează a fi realizat pînă în 1983. Se pare că, pentru prima oară în istoria omenirii, visul atît de scump utopiștilor de a alia arhitectura de avangardă cu idealul de fraternitate, va fi întrupat în acest oraș model numit Auroville. Proiectul e, într-adevăr, ambițios. Va fi un oraș circular, avînd în centru un parc al Unității, dominat de sanctuarul Adevărului; în jurul parcului va fi construită o centură divizată în patru sectoare: zona de locuit, zona internațională în care principalele țări ale lumii vor avea pavilioane și ambasade ale culturii, zona culturală cu facultăți, fundații științifice, instalații sportive, în fine zona industrială completată de un vast complex agricol. Automobilele nu vor putea intra în oraș, circulația urmînd să fie asigurată de canale, monorailuri și minicaruri. Energia necesară așezării va fi de origină solară sau atomică, iar problema aprovizionării cu apă va fi rezolvată fie prin gigantice condensoare de umiditate, fie prin desalinizarea apei marine.

I. Makarov

Proiectul noului oraș

DIN ISTORIA EXAMENELOR

— Trage biletul al doilea

MINERALOGIE

Alchimie ultramodernă

Acum vreo treizeci de ani, acad. A. E. Fersman, cunoscut mineralog și geochimist, schița astfel viitorul cristalinelor: „Peste cîteva decenii geologii nu se vor mai cățăra, primejduindu-și viața în goana lor veșnică după cristale, pe virfurile Alpilor, Uralului sau Caucazului, nu le vor mai căuta în deșerturile din sudul Braziliei sau în aluviunile Madagascarelui. Sînt convins că vom comanda prin telefon la fabrică bucățile de cuarț necesare”.

Tabloul schițat de vizlunca savantului devine acum realitate. La institutul unional de cercetări pentru sinteza mineralelor au fost sintetizate, pentru prima oară, cristale de cuarț de

Gigantice cristale de cuarț născut în laborator

15—20 de kilograme. Dar, pe bună dreptate, se poate pune întrebarea: este însă oare justificat efortul specialiștilor care au pus la punct acest procedeu? Căci cuarțul este cel mai răspîndit mineral din scoarța terestră. El poate fi aflat în nemărginitele aluviuni de nisip, în întinsele masive de cuarțit, în druzele de cristal de stîncă etc. Nevoile industriei moderne întrec totuși posibilitățile naturale. Radio-tehnica, electronica și optica au nevoie de cuarț monocristalin perfect pur, care se găsește foarte rar în natură. Institutul amintit obține artificial tocmai această varietate de cuarț. Cuarțul astfel obținut nu este deloc mai prejos, ba, în unele privințe, e chiar superior celui natural. Așa se face că în clipa de față Uniunea Sovietică, pe lîngă că a renunțat total la importul de cuarț sintetic pentru industria radiotehnică, mai și exportă o bună parte din cantitățile produse.

Același institut a mai pus la punct și tehnologia de fabricare a unor varietăți colorate de cuarț, cu tonuri atît de vii și de clare cum nu se găsesc nici în mineralele naturale. Cristalele incolore sînt supuse iradierii și cele mai mici impurități — sutimi sau miiimi dintr-un procent de fier, aluminiu și alte metale — devin imediat vizibile, colorînd mineralul în cele mai frumoase nuanțe. Așa se nasc ametistul (violet), citrinul (galben), morionul (negru), topazul (fumurii) și alte pietre semiprețioase necesare industriei de giuvaeruri.

Cercetările în materie de presiuni și temperaturi foarte înalte au îngăduit de altfel, specialiștilor institutului să obțină și monocristale de diamant artificial.

Poșta medicului

F.L. — Rădăuți: 1) În problema intervenției chirurgicale făcută copilului dv. adresați-vă Spitalului clinic de copii „Grigore Alexandrescu”, serviciul de chirurgie. 2) Să avem iertare, dar copilul dv. nu are incontinență urinară, ci educația nu se pricepe să educe copiii, de vreme ce, cum afirmați dv., nu le dă voie la W.C. când simt nevoia să urineze. 3) Este vorba de o ruptură de perineu? În acest caz, da, este chiar indicată operația. 4) În anexitele cronice se recomandă evitarea oboselii, a mersului prelungit, a stațiunii prelungite în picioare etc. Cure periodice de antibiotice (penicilină + streptomycină + tetracilină), asociate cu cortizon și eventual cu Camfoterpin sau Polidin. Local, spălături vaginale fierbinți prelungite și băi de sezut fierbinți. Clisme cu rol sedativ, la 100 g apă caldă 1—2 g antipirină și 20 de picături Laudanum Sydenhami.

BALACI ION — București: Medicul specialist trebuie să recomande prelungirea concediului Comisiei de expertiză și recuperare a capacității de muncă de la policlinica teritorială, care urmează a decide.

PELICAN — Vatra Dornei: Cauza acestei frigidități, după cele descrise, pare a fi o vaginită. Pentru creșterea libidoului se va administra Ginosedol B 1—5mg în zilele a 5-a, a 8-a, a 11-a și a 14-a ale ciclului. De asemenea se vor introduce în vagin ovule cu foliculină: Rp. Foliculină 10.000 u.i., unt de cacao q.s. pentru un ovul. Ca alimente afrodisiace: ardei, usturoi, icre, lapți, vin vechi, ceai, cafea, ciocolată; parumuri: vanilie, mosc; de asemenea: Rp. T-ra de kola 15 g, t-ra de nuca vomica 10 g. D.S. int. 15 picături înaintea mesei de prinz, seara două granule clorhidrat de iohimbina, 5 mg.

NICOLETA — Iași: Boala sau sindromul lui Little este o afecțiune congenitală a copiilor (copilul se naște cu ea), caracterizată printr-un mers dificil datorită contracturii mușchilor picioarelor (și uneori a miinilor). Se adaugă frecvent dificultăți în vorbire și tulburări psihice. Cauza: leziuni ale creierului mare, datorită lipsei de îngrijire a unor boli ale mamei, mai ales în timpul sarcinii sau chiar anterior sarcinii, cum sînt bolile febrei sau sifilisul. Din păcate, boala este incurabilă, putîndu-se obține doar mici ameliorări printr-un tratament de lungă durată.

NEDUMERITUL ÎNSPĂIMÎNTAT — Jud. Timiș, FILIPESCU Nicolae — Giurgiu: „Parametrii” respectivi au fost reprodusi după manualul de anatomie al lui Petricu-Voiculescu. Dar cum în acest domeniu nu există o regulă, iată — spre liniștea dv. — vă redăm, după Rouvière, următoarele cifre: 10—12 cm lungime și 9 cm circumferință; în tensiune: 15—18 cm lungime și 12 cm circumferință.

A. MLADIN — București: Ginecomastia (hiperplazia glandei mamare la bărbat) poate să nu aibă nici o cauză endocrină, după cum poate fi semnul unei insuficiențe testiculare (sindrom Klinefelter). Mamografia ar preciza cel mai bine diagnosticul. În ultimul caz, pentru a obține dispariția sensibilității dureroase și a hipertrofiei mamare, se va aplica, pînă la dispariție, o cremă hormonală cu testosteron în concentrație de 1—2 g/100 g excipient. Unii autori consideră că injectarea de 25 mg testosteron de 2 ori pe săptămînă poate da rezultate favorabile restabilirii echilibrului hormonal. În ginecomastiile ireductibile prin tratament medical singura cale care mai rămîne este extirparea chirurgicală.

ADRIAN T. — Timișoara: Nu cunoaștem cauza acestei pilozități inegale, dar bine că barba crește...

MARIN SIRBU — București: Și în acest domeniu nu forma, ci fondul contează. Așa încît nu vă rămîne decît să treceți la fapte.

S.V.E.B. — Constanța: Impotriva constipației este bine să respectați mai întîi un regim alimentar riguros, bogat în celuloză: legume, fructe (mere, pere cu coajă), piine de graham, salate cu ulei de parafină (în loc de untdelemn), prune uscate, miere de albine, iaurt, chefir, lapte bătut, ceaiuri laxative. Reflexul condiționat la scaun este esențial (ore și loc fix). Gimnastica abdominală și masajul de-a lungul intestinului gros. Folosiți „à la longue” sămînța de in: 2—3 lingurițe muiate în apă 24 de ore și băute apoi seara la culcare. Renunțați la purgative și laxative.

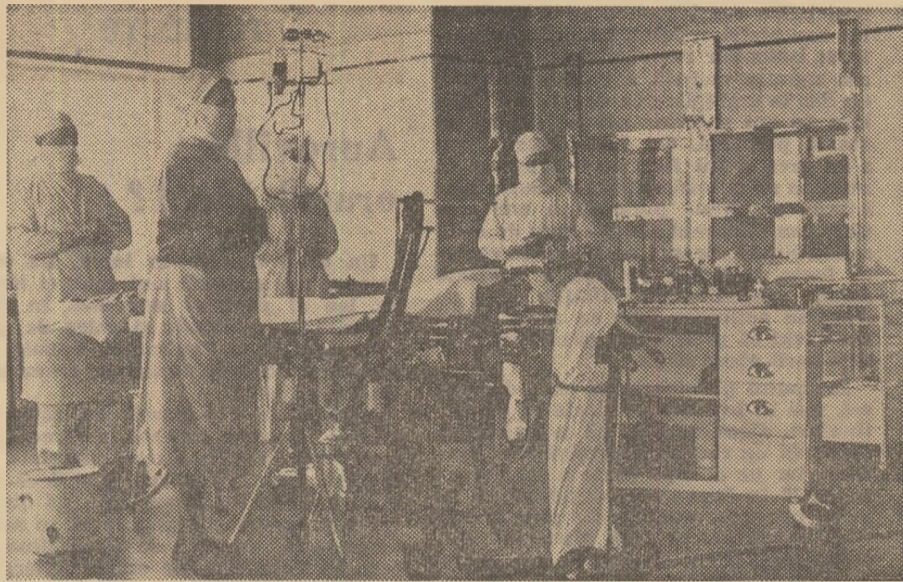
ADRIAN M. — București: Tratamentul pentru „partea a doua” trebuie să vă fie prescris tot de medicul endocrinolog, dacă va considera că mai e ceva de făcut.

VASILE — Botoșani: 1) De la caz la caz se mai poate face cîte ceva în anumite cazuri de parodontoză. 2) Vă recomandăm să vă adresați Clinicii de stomatologie din București Cal. Plevnei nr. 19.

W.Y.X. — Cluj: Citiți răspunsul dat sub Vasile — Botoșani la pct. 2.

FLORINIS AUGUSTUS — București: Consultați un medic endocrinolog și un chirurg.

STANCIU ION — Mangalia: Nu vă putem răspunde decît pe această cale. Vă faceți probleme inutile dv. și, mai ales, soția dv.

Totu-i gata pentru operație (Într-un spital din Kaunas, R.S.S. Lituaniand)

TERAPEUTICĂ

Tratamentul gastritei cronice

Concepția modernă asupra gastritei depășește vechea noțiune de inflamație („itis”), fără să nege existența procesului inflamator și nici importanța lui. În realitate, este vorba de o **gastropatie cronică** în care au loc și alte procese morbide, care a dischineziilor vasculare sau ale mucoasei, creșterea excitabilității nervoase, fenomene alergice, tulburări de irigație; tulburări de secreție (hiper sau hipocaciditate) etc.

De aceea, tratamentul corect într-o gastropatie cronică trebuie să se adreseze tuturor acestor factori. Pe primul plan se află, desigur, respectarea igienei alimentare: alimentație frecventă (mese mici și dese: 5—6 pe zi), respectarea orelor fixe de masă, loc și timp de alimentație potrivite, temperatură corespunzătoare a alimentelor (nici prea fierbinți, nici prea reci), mîncat încet, mestecat bine.

Evitarea fumatului, îndeosebi înainte și între mese, a alimentelor iritante (condimente, băuturi alcoolice concentrate, cafea și ceai „tare”), a dulciurilor concentrate, alimentelor cu fază de digestie gastrică îndelungată (sosuri, rîtașuri, alimente îmbibate cu grăsimi, maioneze, conserve, mezeluri), a alimentelor cu conținut bogat în celuloză greu digerabilă sînt măsuri terapeutice dietetice fundamentale.

În același timp, trebuie să ținem seama de faptul că se impune o alimentație completă „normocalorică”. Rezerve dietetice vor fi făcute doar pentru alimentele pe care bolnavul constată că nu le tolerează („intoleranțe electice”) chiar dacă „la carte” scrie că sînt indicate.

Multe alimente pe care nu le suportăm, mai ales în perioadele de exacerbare a tulburărilor gastrice, pot fi totuși tolerate dacă sînt preparate adecvat (pireuri, supe pasate etc.).

O serie de măsuri simple pot fi adesea mai eficiente pentru diminuarea durerilor decît un dulap întreg cu medicamente: repausul culcat după masă, aplicări calde sau prișnițe alcoolizate pe abdomen, evitarea consumului de apă la masă (e bine să se bea apă nu-

mai după masă și mai bine să se bea ceai medicinal calmant: de sunătoare, de tei, de mușețel, ceai „gastric” etc.).

Ca medicamente, prima regulă este evitarea abuzului de medicație, care poate adesea irita stomacul. Se vor evita, astfel, administrări îndelungate de medicamente pe cale orală, în special antinevralgicele, antireumaticele, antilitiazicele (Cystenal, Rovatinex — N.R.) etc. Sînt indicate adesea medicamentele sedative (Napoton, Meprobramat, Benactizin — N. R.), în funcție de tulburările neurovegetative ale bolnavului. O acțiune locală antiinflamatoare și sedativă se obține prin „pansamentele gastrice” cu carbonat și subnitrat de bismut. În perioadele dure-roase se vor lua 1—2 linguri din soluția de novocaină 1% cu 1/4 de oră înainte de mesele principale.

Efectele terapeutice sînt cu atît mai evidente și mai durabile cu cît se respectă igiena alimentară corespunzătoare.

Dr. T. Maleevici

DE VORBĂ CU PĂRINȚII

Îngrijirea copilului prematur

Copil prematur este pruncul care se naște cu un deficit statural și ponderal, indiferent dacă nașterea a avut sau nu loc la termen. În mod obișnuit clasificarea prematurilor se face în raport cu greutatea la naștere în următoarele trei grade: prematuritate de gr. I (ușoară) cu greutatea între 2500—2000 g, prematuritate de gr. II (serioasă) între 2000—1500 g și prematuritate de gr. III (gravă) sub 1500 g.

Practica a arătat că, cu o îngrijire corespunzătoare, toți copiii prematuri pot evolua normal. Mai mult chiar, prematurii de gr. I neglijați pot avea o evoluție mai nesatisfăcătoare decît cei de gr. II sau chiar III cărora li se acordă o atenție specială.

În ce-i privește pe părinți, ei trebuie să cunoască principalii factori care pot pune prematurul în condiții optime de îngrijire. Alimentația prematurilor trebuie să fie făcută cu lapte de femeie, care le furnizează toate substanțele necesare sub o formă ușor asimilabilă. De aceea alimentația naturală la prematurii în primele săptămîni de viață este o necesitate absolută. La cei cu toleranță redusă față de grăsimi laptele matern va fi parțial degresat.

Prima masă de lapte va fi dată după 24 de ore, iar la prematurii mici sau șocați — abia după 48—72 ore, spre a evita accidentele respiratorii. Administrarea de lichide poate începe mai devreme — după 12—24 ore — dacă starea copilului o permite, cu apă zaharată sau soluție glucozată 5—10 la sută.

În privința tehnicii de administrare: prematurii de gr. I vor fi puși să sugă la sîn sau biberon, cei mici care nu au forță sau reflex de sugere vor primi laptele matern cu lingurița sau cu pipeta, iar cînd lipsește și reflexul de înghițire vor fi alimentați cu sonda.

Copiii prematuri li se va asigura o temperatură constantă de 24—25° cu o umiditate optimă (circa 65 la sută) fie prin aer condiționat, fie prin folosirea de cearceafuri umede sau vase cu apă.

Îmbrăcămintea va fi confecționată din pînză moale și călduroasă și va fi cît mai lejeră, pentru a nu jena mișcările respiratorii și a evita apariția echimozelor la nivelul compresiunilor. Copilul va fi ținut în pat pe o parte, cu jumătatea superioară a corpului ridicată, schimbîndu-i-se poziția din 3 în 3 ore pentru a-i ușura mișcările respiratorii.

Dr. S. Molceanov

CUM SĂ PREVENIM

Scarlatina

Deși, datorită antibioticoterapiei (cu penicilină), formele grave ori toxice — cunoscute în trecut — sînt astăzi din ce în ce mai rare, totuși, prin frecvența sa și prin eventualele complicații renale, cardiovasculare sau otice, scarlatina are încă o deosebită importanță în cadrul patologiei copilului.

Prevenirea scarlatinei în colectivități se integrează în problema — mai largă — a profilaxiei infecțiilor streptococice și a consecințelor lor îndepărtate. În perioadele de epidemii se va acorda o deosebită atenție „filtrului” (trierea copiilor la intrarea în colectivitate), controlului periodic al personalului și ef-tivului de copii (analiza exudatului faringian pentru streptococ hemolitic, controalele clinice și bacteriologice ocazionale de diferite stări febrile incidentale, intensificări educației sanitare cu părinții și educatorii etc.).

Profilaxia „în focar” vizează limitarea și anihilarea unei epidemii. Scarlatina se izolează și se tratează în secțiile de boli contagioase. Perioada de spitalizare este de 6 zile, după care bolnavul va fi urmărit în continuare încă 3 săptămîni. Măsurile de dezinfecție constau în dezinfecție continuă (aplicabilă obiectelor și excretelor bolnavului) și terminală (formolizarea încăperilor în care a stat bolnavul).

Tot în cadrul măsurilor de prevenire se înscrie profilaxia complicațiilor. Acestea apar de obicei cînd cazurile sînt depistate tardiv și tratamentul cu penicilină nu se începe din vreme.

Complicațiile alergice ale scarlatinei apar de obicei între a 16-a zi și a 25-a zi de la începutul bolii, după ce bolnavul a părăsit spitalul, deci acasă, în timpul convalescenței. Cele mai de temut sînt nefrita acută poststreptococică și reumatismul poliarticular acut postscarlatinos. Semnele nefritei sînt: febră, dureri de cap, umflături ale pleoapelor sau generalizate (edeme), reducerea cantității de urină. Analiza urinei arată prezența de albumină și hematii.

Reumatismul postscarlatinos se manifestă prin dureri în articulații, febră, creșterea vitezei de sedimentare.

Pentru descoperirea precoce a acestor complicații (care pot duce altfel la leziuni cronice), se va face, la interval de 7 zile, timp de 3—4 săptămîni, analiza urinei și, la sfatul medicului curant, viteza de sedimentare.

Atragem în mod special atenția că scarlatina — ca și alte multe boli — și-a modificat radical aspectul clinic „de pe vremea bunicii”. Formele grave „hipertoxice” cu erupție intensă, întîlnite în trecut, sînt astăzi foarte rare. În prezent, tratamentul cu penicilină a făcut ca scarlatina să apară mai ales sub forme ușoare sau comune, cu erupții discrete și febră redusă care pot trece chiar neobservate. Pericolul lor e cu atît mai mare, atît din punct de vedere epidemiologic cît și al complicațiilor care pot totuși apare sub o formă gravă.

Dr. V. Miroslavski

Fără cuvinte

FRANȚA

Caii și taurii din Camargue

Camargue... „37.000 de acri de rezervație naturală în sudul Franței”. „Un vest sălbatic în miniatură”. „Un ținut al cailor albi și al păsărilor flamingo” — așa se vorbește despre acest triunghi cuprins între cele două brațe principale ale deltei Ronului și Mediterana și care însumează 72.000 de hectare, dintre care circa 26.000 sunt acoperite de mlaștini și heleșteie. În Camargue există, într-adevăr, cai albi și tauri negri, flamingo trandafirii și un soare fierbinte, à la Van Gogh deasupra viilor din Arles, precum și cow-boys. Dar există în schimb și terenuri săratate, care nu dau aproape nimic locuitorilor...

Orgoliul insașiabil care-l rodea pe senatorul roman Annius Camarus era în flagrantă contradicție cu precara-i situație materială. Annius Camarus nu avea talent oratoric și locuitorii Cetății Eterne nu-și relatau unul altuia în Forum discursurile lui; nu era nici mare conducător de oști, pentru că numele să-i fie immortalizat pe un arc de triumf, după cum nu era înzestrat nici cu divinul har poetic. Camarus nu-și putea construi o vilă la Ostia și nu putea avea gladiatori proprii. Cu toate acestea ardea de dorința de a deveni celebru.

Camarus avea peste 30 de ani când o mătușă i-a lăsat o mică moștenire. Pe atunci, în Galia, un ținut sălbatic, proaspăt cucerit, pământul era vândut la prețuri mai mult simbolice. Annius Camarus cumpără o bucată mare de teren. Pe hartă, ea semăna cu un triunghi format de două riuri și mare. În vârful triunghiului se afla singura așezare civilizată din acest ținut, întemeiată de grecii din Marsilia.

Terenul era mlăștinos, aproape o sărătură. Primăvara, cele două riuri se revărsau, inundând interiorul triunghiului, iar întrucât acesta era jos, apa rămânea acolo. În cursul verii soarele usca pământul, evaporând apa; în schimb toată sarea dizolvată în apă rămânea în sol. Băștinașii nu-i făceau nici ei nici o bucurie lui Camarus; nu știau nici măcar să pronunțe corect numele proprietarului stîlcindu-l în dialectul lor barbar: „Camargue”. Camarus investea bani în construirea unui canal care unea țărmlul mării cu țăzarea grecească Arlisse. Cheltuielile și le amortiză curînd, căci negustorii greci, oameni abili, îi plătiră generos senatorului pentru folosirea canalului.

Senatorul se îmbogăți, iar dorința de a dobîndi gloria era mult mai puțin vie decît înainte. În schimb, începu să se gîndească tot mai mult la lucruri palpabile. Așa încît construi câteva canale mici de irigație, care au fost însă distruse cîteva veacuri mai tîrziu de franci. După ce au fost refăcute, au fost nimicite din nou de goți, apoi de Atila, de sarazini... și așa au rămas.

Dar acum numele senatorului roman Annius Camarus nu mai putea fi șters din istorie. Pentru că — în virtutea unor cauze favorabile și nefavorabile, istorice și geologice — micul triunghi, alcătuit din Ronul Mare și Mic și din țărmlul Mediteranei, a devenit ținutul uimitor, unic în felul lui, numit Camargue.

După două mii și ceva de ani de la moartea senatorului Annius Camarus, pe marginea șoselei Arles-Beaucaire se așinea un tînar cu alură sportivă, care făcea mereu semne cu mîna mașinilor

ce treceau cu iuțea fulgerului pe lîngă el.

Una din cele mai importante cauze care frînează nobila inderetică a autostopului este egoismul șoferilor. Trec pe lîngă tine și se prefac că nu te văd. Măcar dacă ar face un semn de tăgadă cu capul, parcă nu ți-ar fi așa de ciudă.

Aceste și alte gînduri similare treceau prin mintea tînarului sportiv care de două ore aștepta pe șoseaua Arles-Beaucaire, urmașă a unui drum construit de sclavi romani. Pe șosea circulau cu mare zgomot, învăluite în nori de praf, furgonete cu numere italiene.

Localnic sau turist, oricine vizitează Beaucaire socotește de datoria sa să înfrunte taurii

spaniole și belgiene. La un moment dat, un mic autocamion stopă totuși la marginea șoselei de parcă providența l-ar fi trimis.

— Unde vreți să mergeți — îi întrebă șoferul pe tînarul autostopist. În Camargue? Urați! În Camargue ai ce să vezi — urmă apoi amabilul șofer. La Beaucaire poți asista la alergări de tauri, iar la Arles — la corride...

— Trebuie să ajung cît mai repede la Beaucaire — răspuse tînarul.

Pe marginea șoselei treceau cîteva călăreți: pălării cu boruși late, pantaloni de cow-boy, cizme scurte și un trident în mînă.

— Parcă am fi în Vestul sălbatic — observă tînarul.

— Da de unde! rosti șoferul izbucnind în hohote de rîs. Ce Vest sălbatic? Pe aici nu sînt terenurile imense de acolo. Cu toate astea unde mai găsești în Franța un loc în care în anotimpul ploios, nu poți umbla decît călare?

La marginea orașului Beaucaire tînarul coborî.

Peste tot în Camargue se organizează alergări de tauri, dar cele mai izbutite au loc la Beaucaire, în Piața Veche... În total, în Camargue există 40 de crescătorii. Dar să luăm lucrurile sistematic.

Din clipa cînd cuceritorii acestei fișii de pămînt au distrus sistemul de irigație și solul s-a îmbibat atît de mult cu sare încît nici nu mai putea fi vorba de o agricultură serioasă, locuitorii au început să se indereticăscă cu creșterea animalelor. După trecerea lui Atila prin Camargue, au rămas în ținut niște cai mici cu coamă albă, care nu cereau aproape nici o îngrijire și se mulțumeau cu iarba aspră și sărată. Curînd, caii din Camargue începură să fie ceruți în tot sudul Europei. Erau prețuiți pentru rezistența și lipsa lor de pretenții.

În afară de cai, în Camargue se cresc tauri. Primele exemplare au fost aduse de coloniștii greci veniți din insula Creta, care au întemeiat așezarea Arlisse. Urmașii taurilor din Creta sînt mici, vînjoși, negri și foarte răi; așa arată taurul ideal de Camargue sau, mai exact, numai acest fel de taur poate fi socotit „taur de Camargue”. În ținut există în total patruzeci de

ferme. Douăzeci și cinci dintre ele cresc tauri de Camargue, iar celelalte spanioli și portughezi. Se crede că datorită hranei — iarba aspră și sărată și apa puțină — și necesității de a lupta în permanență pentru un loc lîngă sursele de apă, taurii spanioli sau portughezi își vor schimba caracterul devenind camarguezi. Dar e absurd. Taur camarguez nu poate fi decît cel din Camargue. De altminteri, la corridele din Spania sînt folosiți numai tauri de Camargue; la cele nesîngeroase din Arles sînt însă admiși și tauri din Pirinei.

Cînd taurii ajung la o anumite vîrstă, cu alte cuvinte cînd „încep să vadă cu coarnele”, cum se spune în Camargue, paznicii aleg cele mai bune exemplare din fiecare fermă și le trec peste Pirinei pentru confruntarea cu cei mai buni torero.

Cei mai buni dintre cei mai buni tauri trec pentru o ultimă oară prin Beaucaire. Proprietarii cafenelelor din Piața Veche adună scaunele și măsu-

tele de pe trotuare, ridică și tendele. Ușile cafenelelor sînt larg deschise, pentru ca clienții, dacă au chef, să poată vedea taurii de Camargue fără să se depărteze de local. La un moment dat, de undeva de departe, răsună o interjecție în provenșală: „Li biou”. Apoi se aude, din ce în ce mai distinct, tropot de copite. — Acum, acum se ivesc — ne încredințăm norocul? — Ca să fiu sincer, pentru asta am și venit, dar... — Principalul este să aveți încredere în dv. Strigați cît mai tare interjecția pe care o auziți — taurii n-o suportă deloc — și încercați să le atrageți atenția asupra dv. Cînd taurul se repede, lăsați-l să se apropie cît mai mult, izbiți-l cu pumnul între coarne și ferii-vă de lovitură lui. Ați înțeles? Și nu vă temeți! Taurii au vîrfurile coarnelor vîrite în dopuri de șampanie. Dacă totuși aveți ghinion, lungiți-vă și rămițeți așa nemișcat, căci taurul de Camargue nu vă atinge. Ei?

În piață se ivesc, alergînd în galop, trei tauri. Strigînd și el din răspuț, omul nostru țîșnește înainte dar taurul, după părerea lui, nu-i prea dă atenție, așa încît începe să răcească și mai tare. La un moment dat, însă, ghinionistul amator de întîlniri cu tauri lunecă pe o coajă de portocală și cade lat pe asfalt, unde rămîne o bună bucată de vreme, jalnic și ridicol, fără a cuteza să ridice măcar capul, în timp ce alți tauri trec în goană pe lîngă el.

L. Minț

Mecanizare... Desen de V. Arsenev

KUWEIT

Cum călătorea

Sindbad marinarul

Cum ieși din Al-Kuweit începe deșertul. Adierea ușoară a vîntului nu poate împrăstia norul roșietic de praf care învăluie aproape tot timpul orașul. E un fenomen pe care l-am întîlnit de fiecare dată cînd am vizitat Kuweitul.

Nu de mult însă s-au căzut niște ploaie torențiale, pe care meteorologii le-au socotit un fenomen natural ieșit din comun. Ele au transformat străzile asfaltate în torente vijelioase, iar piețele în lacuri. Căci construcțiile n-au prevăzut canale de scurgere, iar arhitecții, întrecîndu-se, probabil, în modernizare cu ei, au socotit inutile burlanele.

Ministrul care m-a primit s-a grăbit să-și ceară scuze pentru direle evidente de apă de pe tavanul biroului său extrem de somptuos, în care opulența Orientului se îmbina ciudat cu stilul ultramodern occidental și cu tablourile abstracționiste de pe pereți. S-ar părea că clima din Kuweit s-a schimbat brusc. Pentru prima oară am izbutit să zăresc celălalt țărml al golfului, de obicei estompat de un nor neclintit de praf.

În momentul de față, Kuweitul este unul dintre cei mai mari producători de petrol. El se situează pe primul loc în lumea capitalistă în materie de rezerve, estimate la zece miliarde de tone, iar în ce privește extracția pe locul cinci. Încă în anul 1966, Kuweitul a produs 114 milioane tone de petrol, cu alte cuvinte numai cu ceva mai puțin decît Arabia Saudită.

Kuweitul, care și-a dobîndit independența în februarie 1961, este guvernat de un emir, are parlament și alte instituții caracteristice unei monarhii constituționale. Cu toate acestea nu se numește regat, nici principat, ci simplu: statul Kuweit.

Piața kuweitană e disputată la fel de acerb ca și petrolul. În capitală se pot vedea mărfuri de pe toate continentele, care de multe ori se vînd la prețuri mai mici decît în țara producătoare. Pe străzi circulă ultimele tipuri de mașini americane, vest-germane etc. Fiecare locuitor bogat socotește de datoria lui să-și cumpere cel mai modern automobil, iar pe cel „învechit” îl inchiriază spre a fi utilizat ca taxi.

*

Pe Ahmad l-am întîlnit pe cheiul portului Al-Kuweit; tocmai coborise de pe o goletă care venise din Bahrein. E pescuitor de perle, podoabă care a adus celebritate Bahreinului din vremi in memoriale. Și acum, încă, cei care practică această meserie se scufundă pînă la treizeci de metri adîncime fără aparataj special, ci numai cu o clemă de os pentru nas. Ziua de muncă ia sfîrșit abia atunci cînd coșul e plin cu prețioasele scoici.

I-am oferit lui Ahmad o țigară. A luat-o cu plăcere.

— Am fost sclav, mi-a spus el.

— Cum adică?

— Simplu. Am făcut parte din sumedenia de sclavi din Qatar.

— Dar ce fel de sclavie mai există azi?

— O sclavie obișnuită. Eu nu sînt din Bahrein, ci din Qatar. Iar la noi, cine are 200—300 de lire sterline își poate cumpăra un sclav. (Deși în Qatar sclavia a fost desființată oficial încă în 1952 — N. A.) Eu am fugit. În insulele Bahrein. Strîmtorarea e îngustă. Am fost angajat. Sînt vînjos. Și în Qatar pescuim perle...

— Și acum ești liber?

— Da, pînă în iunie. (Din iunie pînă la sfîrșitul lui septembrie, în Golful Persic este sezonul de pescuit perle — N. A.) M-am angajat pe vasul pe care-l vedeți. Sînt rezistent, pot să nu respir multă vreme, aduc întotdeauna coșul plin cu perle. Numai bani primesc puțini.

...În preajma apelor albastre ale golfului se află un palat împodobit cu un turn înalt și alb. E rezidența oficială a emirului. Orogliul din vîrfurile turnului marchează curgerea vremii. Conform calendarului musulman, ne aflăm în anul 1388. În preajma portului, pe un mic șantier, se profila scheletul unei ambarcațiuni de lemn, care semăna cu tradiționala felucă dau, care a adus cîndva celebritate Kuweitului. Sute și mii de dau, construite de meșteri băștinași, brăzdau apele Golfului Persic și ieșeau curajoși în largul Oceanului Indian. Se spune că într-o asemenea ambarcațiune a călătorit și legendarul Sindbad marinarul...

Leonid Medvedenko

DEOCAMDATĂ CONSTATĂRI

Spațiul care ne convine

Psihologia spațiului e o noțiune relativ nouă, care dă, însă, de gândit atît celor ce studiază psihicul omenească, cît și arhitecților. De altminteri, fiecare dintre noi avem de aface cu ea, într-un fel sau altul, chiar dacă facem proză fără să știm.

Îată citeva observații făcute de un psiholog:

Studiind timp de două luni comportarea colegilor cu care lua micul dejun la o cafenea, cercetătorul a constatat că cei mai mulți preferau să se așeze la mesele aflate în colțurile încăperii. Mesele din mijloc erau ocupate ultimele. Cînd aveau ceva de discutat, bărbații se așezau în fața interlocutorului, indiferent de sexul lui. În schimb femeile preferau să se așeze mai aproape, dacă stăteau de vorbă cu o femeie, dar mai departe, dacă discutau cu bărbați.

Aceste constatări au stîrnit curiozitatea psihologului și l-au determinat să facă o serie de experiențe. El a invitat mai multe persoane să ia loc pe două canapele așezate față în față și a văzut că discuțiile se legau ușor cît timp distanța dintre canapele nu depășea 0,5—1,7 metri. După aceea, însă, interlocutorii se mutau pe aceeași canapea. Un alt grup de persoane a fost rugat să-și aleagă cîte un pat într-un dormitor cu opt paturi dispuse de-a lungul a doi pereți. Cei mai mulți și-au oprit alegerea asupra paturilor din colțurile dormitorului.

Oamenilor le place „să aibă spatele asigurat”, a conchis cercetătorul. Să fie această preferință o reminiscență de pe vremea cînd „asigurarea spatelui” era o necesitate vitală? Se știe că animalele sălbatice și de multe ori cele domestice dorm cu spatele lipit de un copac sau de alt corp solid.

Lărgindu-și sfera de observații asupra unor întâlniri cu caracter oficial, cercetătorul a ajuns la concluzii similare. Mai mult, el a emis ipoteza că reușita unei întâlniri depinde într-o anumită măsură și de modul în care sînt așezați participanții.

De altfel, aceste observații pot fi experimentate pe cont propriu de fiecare dintre noi.

I. Morgunov

DUPĂ GUSTUL FIECĂRUIA

Parada ultimelor invenții

A patra expoziție internațională anuală de invenții și produse noi, deschisă în Colosseum-ul new-yorkez, a prezentat anul acesta cinci mii de mecanisme și dispozitive bune spre a fi folosite în împrejurări banale sau total neobișnuite. Astfel, unul din cei 614 inventatori participanți la expoziție a propus un aparat împotriva sforăitului. Alții au prezentat o orgă în care tuburile obișnuite sînt înlocuite cu sticle umplute cu apă, ceea ce produce efecte sonore inedite, un aparat fotografic cu un câmp vizual de 360 de grade, un motor portativ care îl transportă pe schiori în virful pantei și chiar un dispozitiv automat care închide televizorul la ora cînd copiii trebuie să se ducă la culcare.

Evident, printre miile de exponate s-au strecurat unele bizare, cum este, de exemplu, presa pentru stoarcerea din tub a ultimelor rămășițe de pastă de dinți. Altele, în schimb, au atras atenția unor specialiști. Printre acestea din urmă se numără mașina de spălat rufe fără săpun sau detergenti, aceste substanțe „clasice” fiind înlocuite de... ioni. Ce-i drept, patentul a fost achiziționat de o importantă companie producătoare de săpun, împrejurare care a sugerat ideea că nimeni nu va mai auzi vorbindu-se vreodată despre această invenție...

Atenția automobilistilor a fost atrasă de noul sistem de lumini semnalizatoare propus de un inventator din Michigan-City. În afara semnalelor roșii (de oprire) și a celor albe (de marșarier), inventatorul recomandă fo-

Singuri în lumea înconjurătoare

Foto: M. Svıcev

losirea a încă două culori înapoia mașinii: verde pentru accelerarea vitezei și galben pentru încetinire. Alternarea acestor două culori suplimentare ar indica o viteză constantă. Nu-i exclus ca inovația să contribuie la scăderea numărului accidentelor de circulație.

V. Bronin

CREDINȚE ȘI OBICEIURI

Urmele idolilor

S-ar părea că orice mamă ar trebui să se cutremure la gândul de a încredința supravegherea progeneriturii sale unui piton. Cu toate acestea, în unele triburi africane pitonii-dădace sînt un lucru obișnuit. Ecou al cultului șerpiilor, răspîndit odinioară în Africa, obiceiul de a îmblîzi pitonii neveninoși și a-i folosi în scopuri practice scutește mamele africane de multe griji: aceste dădace severe nu se lasă înduplecate, nu permit copiilor să se depărteze de colibă, îi feresc de șerpii veninoși și de atacul animalelor sălbatice și-i transportă cu ușurință dintr-un loc în altul. Numai pitonii tineri sînt însă folosiți în chip de dădacă. Adulții sînt uciși, fiind socotiți primejdioși.

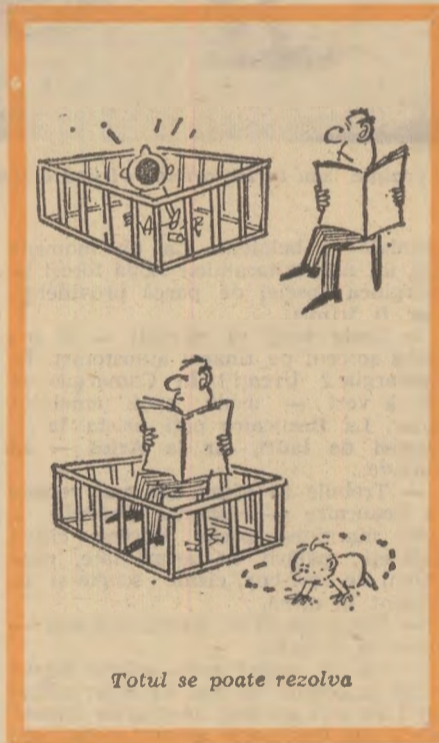
Întors dintr-o recentă călătorie în Guineea, un specialist a povestit că prietenia dintre copii și pitoni este emoționantă, dar poate fi și tragică dacă părinții nu ucid reptilele la timp. Astfel, membrii unei familii au hotărît să se abată de la regula și să cruțe viața pitonului. El l-au vîrit într-un coș și l-au transportat cît mai departe în junglă, unde l-au lăsat în voia lui. Pitonul devenise însă un animal domestic. Viața în junglă îi dispăcea. Prin nu se știe ce mijloace el a găsit drumul spre casă și a fost atît de entuziasmat de reintîlnirea cu copiii, încît l-a sugrumat în cumplita-i îmbrățișare.

Multă vreme triburile africane au socotit șarpele un animal sfînt, îi înălțau temple și-i pedepseau aspru pe cei ce-i pricinuiau vre-un rău. Obiceiuri similare au existat și în India, unde în mare cinste era șarpele cu ochelari.

În Egipt, țară care a cunoscut în antichitate cele mai multe divinități din regnul animal, vechile tradiții s-au menținut în unele sărbători de azi. O sărbătoare populară consacrată „miresei Nilului”, de pildă, în cursul căreia în fluviu e aruncată o păpușă împodobită cu panglici, își trage obirșia din vechiul cult al crocodilului, care cerea jertfe omenești. În antichitate, cu mult înainte de ziua sărbătorii, la porunca marelui preot erau aduse în capitală cele mai frumoase fete din cele mai de vază familii egiptene. „Mireasa Nilului”, aceea care urma să fie aruncată pradă crocodililor, era desemnată prin tragere la sorți. Cîteodată se întîmpla,

însă, ca în momentul sacrificării în preajmă să nu se afle crocodilii. Fata ar fi putut scăpa cu viață, dar norocul ei era interpretat ca un refuz din partea divinității de a primi un dar ce nu-i era pe plac. Drept pedeapsă, fata era zidită de vie într-un perete al templului.

(După „Nedelea”)

MICA ENCICLOPEDIA

Microscopul la muzeu

O istorie a microscopului, așa ar putea fi numit muzeul de pe lângă Institutul de științe naturale din U.R.S.S., ale cărui exponate, unele unice în lume, prezintă evoluția acestui prețios auxiliar al omului de știință.

Inventorii ai microscopului sînt socotiți frații Hans și Zacharias Jansen, opticieni olandezi de la sfîrșitul secolului XVI. Ceva mai tîrziu, Galileo Galilei a observat, în timp ce-și manevra telescopul de construcție proprie, că o anumită așezare a obiectivului față de ocular mărește dimensiunile obiectelor apropiate, iar un alt astronom celebru, J. Kepler, a perfecționat microscopul primitiv prin folosirea unui sistem de lentile convexe. Asta se întîmpla la începutul secolului XVII, perioadă în care savanții își puneau mari speranțe în informațiile ce le-ar putea

căpăta cu ajutorul noului aparat. Fizicianul Drebbel, constructor al mai multor microscopie, era atît de apreciat pentru cercetările sale în acest domeniu încît regele Iacob I al Angliei l-a numit astronom al curții regale. Microscopie apucaseră să se răspîndească în mai toate țările Europei, dar nu totdeauna în scopuri științifice. Dimpotrivă, de cele mai multe ori erau simple jucării destinate să-i amuzeze pe amatorii de a vedea „viețuitoare cît firul de praf devenite mari cît o cămilă sau un elefant”.

Printre strămoșii microscopului în adevăratul înțeles al cuvîntului se numără aparatele construite de olandezul Loewenhoek. Acesta a construit peste 200 de microscopie, cu o capacitate de mărire cuprinsă între 40 și 270 de ori. În sfîrșit, trebuie menționat numele lui M. Lomonosov, care a adus microscopul o seamă de îmbunătățiri și a fost primul om de știință care a folosit aparatul pentru cercetări chimice.

Primele exponate existente azi în muzeul amintit mai sus datează din secolele XVII—XVIII. În 1725 moștenitorii lui N. Lieberkühn l-au vîndut Ecaterinei a II-a cabinetul de lucru al savantului în care se aflau microscopie de diferite tipuri. Cu timpul, colecția a crescut, ajungînd să rivalizeze cu aceea a muzeului din München, renumită și ea pentru exponatele sale.

K. Levcenko

CALEIDOSCOP

Textilele și meteorologia

Se întîmplă ca o țesătură foarte subțire, de vară, să fie totuși prea caldă-roasă în zilele de arșiță, după cum un material mai gros să nu corespundă așteptărilor noastre în anotimpul rece. De altfel e și firesc să fie așa, de vreme ce nici vara, nici iarna temperatura nu se menține constantă, putînd depăși ușor media specifică acestor anotimpuri.

Cum se poate alege atunci materialul cel mai potrivit pentru anumite temperaturi? Cerînd ajutorul... meteorologilor. Rezultatele acestei colaborări au fost demonstrate de specialiștii serviciului de meteorologie industrială al Institutului de geofizică din Leipzig, care au creat un aparat pentru experimentarea îmbrăcăminții. Aparatul are mai multe emițătoare care se fixează pe pieptul și spatele manechinelor și care transmit informații despre temperatura dezvoltată sub haină. În felul acesta se obțin date concludente despre conductibilitatea termică a țesăturii, iar cumpărătorii capătă indicații precise despre variațiile de temperatură înăuntrul cărora materialul corespunde destinației.

Teatrul plutitor din lagună

Un arhitect elvețian a elaborat proiectul unui teatru plutitor. Edificiul, în formă de sferă imensă, ar urma să fie așezat pe o platformă care i-ar conferi stabilitate. De o parte și alta a sferei sînt prevăzute două nave cu motoare Diesel.

Calculul preliminar arată că acest teatru plutitor ar cîntări aproximativ 7 000 de tone. Alte caracteristici: diametrul ar fi de 100 de metri, înălțimea de 50 de metri, numărul locurilor de 2 000. Originalul edificiu plutitor e destinat lagunei venețiene.

Vinovat sau nu ?

(Urmare din pag. 4-a)

lui Miasoedov (înainte de scurta-i ședere la Dembovo-Buda) n-a stabilit că el ar fi avut legături cu persoane suspecte, altminteri acest lucru ar fi fost precizat în sentință; în al doilea rând, la scurt timp după ce s-a întors din primele linii, Miasoedov a fost arestat, prin urmare, practic, n-a transmis nimic inamicului; în al treilea rând, din depozițiile mele la proces reieșea (nimeni n-a mai fost interogat despre evenimentele de la Dembovo-Buda, deci toată acuzația se întemeia numai pe depozițiile mele) că Miasoedov nu se interesase în amănunt, ci în treacăt, ca un om curios. Pe de altă parte, nu încape îndoială că „informațiile pe care le obținuse Miasoedov prin întrebările lui nu puteau da germanilor o idee despre dispozitivul și forțele rusești; în plus, orice ofițer din armata rusă sau din oricare altă armată străină sosit într-o nouă unitate putea pune, probabil, astfel de întrebări”. Așadar, pentru păstrarea unui act oficial de serviciu și pentru întrebări (numai pentru întrebări și nu pentru că ar fi transmis germanilor răspunsurile la ele) de felul: „Ce companie e acolo? În cine trage bateria aceea?” Miasoedov a fost declarat vinovat de patru judecători. Numai unul dintre ei nu l-a scotit vinovat. Și, pentru acest cap de acuzare, a fost condamnat la moarte prin spânzurătoare.

Cel mai puțin convingător era totuși al treilea cap de acuzare. În toamna lui 1914, Miasoedov nimerise într-o zonă din Prusia ocupată de trupe rusești. Și, numaidecît, hotărîse să facă rost de „trofee”. În orașul Johannesburg, luase dintr-o casă părăsită de locatari „tablouri, gravuri, o masă, draperii și alte obiecte”. E clar că dacă ar fi avut dovezi indiscutabile despre activitatea lui de spionaj, celor care puseseră la cale „cazul” Miasoedov nici prin gând nu le-ar fi trecut să-l acuze pe colonelul de jandarmi că furase o masă și niște draperii. Dar ei nu-și puteau justifica deloc acuzațiile, așa încît la proces fură prezentate, drept unic corp delict al crimelor săvîșite de Miasoedov, niște... coarne de cerb pe care el le furase. De altfel, singurul lucru pe care-l reținuse Miasoedov în cursul anchetei și la proces fu jaful. E adevărat că adăugase imediat că se socotea nevinovat și din acest punct de vedere întrucît în primul rînd acționase cu știrea șefului său, și în al doilea rînd nu numai el prădase ci și toți ceilalți. Explicație care-i înduioșă, se pare, pe judecători, drept care toți cinci scriseră: „Vinovat, dar cu circumstanțe atenuante”. Cu toate acestea, la sfîrșit de unanimitate l-au condamnat însă și pentru acest cap de acuzare... la moarte prin spânzurare. Era evident că înainte de pronunțarea sentinței acuzarea izbutise să-i convingă să nu țină seama de circumstanțele ușurătoare.

După pronunțarea sentinței, Miasoedov începu să țipe că e nevinovat, ceru fapte care să ateste că desfășurase o activitate de spionaj, trimise telegrame soției și fiicei: „Jur că sint nevinovat, îl implor pe Suhomlinov să mă salveze, să-l roage pe țar să mă grațieze”. Dar totul fu în zadar. Nimeni nu voi să intervină în favoarea „spionului”. Soarta lui Miasoedov fusese hotărîită înainte de proces. Generalul Ianușevici, șeful statului major al armatei, îi scrisese ministrului de război: „Ar trebui să terminăm cît mai repede cu cazul Miasoedov, încă înainte de sărbători, pentru liniștirea opiniei publice”; miopul Suhomlinov nu se împotrivi, crezînd că

Miasoedov era una, iar el, ministrul de război, alta. Curînd însă avu prilejul să se convingă că lucrurile nu stăteau așa.

După pronunțare, sentința trebuia confirmată. La telegrama trimisă de M. D. Bonci-Bruevici, încă în timpul procesului, el primise răspuns că Miasoedov avea să fie spînzurat la două ore după pronunțare. Comunicarea telegrafică a sentinței trebuia însă să dureze minimum patru ore, iar originalul sentinței putea fi obținut cel mai devreme a doua zi, la 19 martie. Colonelul Batiușin fu prevenit că sentința va fi comunicată abia după ce Miasoedov va fi spînzurat. Nu s-au ridicat obiecții și în felul acesta, afirmația lui M. D. Bonci-Bruevici că „sentința tribunalului militar a fost confirmată de generalul Ruzski și executată chiar acolo, în fortăreața din Varșovia” trebuie corectată în sensul că oficialitățile s-au grăbit atît de tare încît mai întîi l-au spînzurat pe condamnat și abia după aceea au confirmat sentința.

Cu aceasta am ajuns la finalul acestei tragicomедii. După pronunțarea sentinței, Miasoedov a fost dus într-o celulă separată. De acolo a cerut să meargă la toaletă, s-a încuiat înăuntru, și-a spart pînțe-nezul și a încercat să-și taie carotida. „L-am transportat pe brațe în celula nr. 3 — a notat în raportul său supraveghetorul fortului Alexeevsk — unde medicul Voițehovski și medicul de gardă al spitalului închisorii i-au acordat lui Miasoedov primul ajutor”. Dăm acum cuvîntul doctorului Voițehovski: „Am început să mă ocup de Miasoedov și după cîteva minute el a început să răspundă conștient la întrebările mele. Cum nu aveam pansament suficient, l-am rugat pe medicul de gardă să-mi aducă materialul necesar de la spitalul fortului”. „După ce i s-a dat asistența medicală și a fost spovedit și împărțășit — a raportat și temnicerul — sentința a fost executată”.

Dacă cele de mai sus au însemnat pedepsirea unui „agent străin” de către un tribunal, fie el și militar de campanie, ce se mai numește atunci farsă singeroasă ?

Inspiratorii și organizatorii cazului Miasoedov n-aveau însă muștrări de conștiință, așa cum nici căutarea adevărului nu-i chinuse. Comandantul suprem Nikolai Nikolaevici putea da acum vina pentru eșecurile suferite de el personal și de țarism asupra spionului Miasoedov și a lui Suhomlinov, care colaborase cu el. Generalul M. D. Bonci-Bruevici a pus el însuși avansarea sa în directă legătură cu lupta incununată de succes împotriva spionajului german: „După cîteva zile, la cartierul general s-a aflat că am fost numit șeful statului major al armatei a 6-a”. Mai mult, în semn de deosebită bunăvoință comandantul suprem s-a plimbat, spre invidia ofițerilor de la cartierul general, timp de cîteva minute braț la braț cu M. D. Bonci-Bruevici.

La rîndul lui, și șeful serviciului de contraspionaj, colonelul Batiușin, a fost avansat înainte de vreme la gradul de general. Iar ceva mai tîrziu, procurorul care s-a ocupat de cazul fostului ministru de război V. A. Suhomlinov a declarat: „Ce au făcut ei (Miasoedov și alți arestați în legătură cu „cazul” lui — N.A.), ce s-a găsit asupra lor, pe ce bază au fost condamnați nu știm și nici nu vom putea ști”. Un singur lucru știm, a adăugat el, și anume că au fost condamnați, ba unul dintre ei a fost chiar spînzurat; or, tribunalul nu condamnă la moarte oameni nevinovați. Înseamnă, deci, că au fost spioni și că prin urmare și Suhomlinov, care a avut legături cu ei, era spion”.

1-31 DECEMBRIE
LUNA CADOURILOR

O surpriză celor dragi !

MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM
VA OFERA UN LARG SORTIMENT DE ARTICOLE
PENTRU CADOURI

LUNA CADOURILOR

Surprize, bucurii, dovezi de afecțiune,
cadouri pentru toate vîrstele
și pentru toate gusturile

1-31 decembrie

TÎRGUL VINULUI

Un bun prilej de a vă procura din
principalele piețe ale Capitalei, la
depozitele de defacere a vinului și
la magazinele alimentare, vinuri
selecționate din podgorii renumite

Pisică neagră, noaptea

Foto: I. Gnevașev

O minune sintetică

— Aruncă! rosti căpitanul. Desfășurându-se, uriașul năvod zăbreli pentru o clipă cerul, apoi se afundă în apă.

— Cu toată viteza, înainte! comandă căpitanul.

Așa a început experimentarea noului năvod din fire sintetice suprazesistente.

Cu puțin timp înainte, colectivul laboratorului de pescuit marin primise o misiune de mare importanță: să confecționeze cel mai rezistent, cel mai durabil năvod din lume. Și iată că sosise ziua când toți colaboratorii laboratorului priveau, adunați pe punte, minunea sintetică ce urma să-și arate talentele.

— Asta nu se rupe în recti vecilor, observă șeful laboratorului.

— E bun de prins elefanți, nu scrumbii, mormăi cineva.

In aceeași clipă o zguduitură puternică îi făcu pe toți să tresară.

— S-a prins! răzni căpitanul.

— Cine? Un elefant?

— Aproape! O balenă!

În locul unde se afindase năvodul valurile clocoteau, iar două surute de apă țâșniră ca dintr-o fântână arteziană.

— Ura! strigară într-un glas colaboratorii laboratorului și-și zvrăriră părțile în aer. Balena smuci din nou nava și părțile căzură undeva dincolo de bord.

— Opriti! strigă inginerul-șef al laboratorului, a cărui pălărie fusese nouă-nouă.

— Imposibil! răspunse căpitanul, pălind. Balena are mai multă putere. Nava înainta cu o viteză catastrofală.

— Pentru numele lui Dumnezeu, inventează ceva, tovarășe căpitan, implorau în cor colaboratorii laboratorului.

— Cu toată viteza, înapoi! răzni căpitanul în pilnie.

Mașinile se conformară. Dar nu și balena, care continua să tragă vaporasul cu o viteză amețitoare. Natura îi dăruise mai multă cai putere decât aveau motoarele.

Colaboratorii laboratorului se înghesuiră la pupa, privind cu nostalgie spre țărnuț ce se depărta din ce în ce mai mult. Acolo îi așteptau nevestele, copiii, salariul...

— Cât are să ne tragă așa?

— Până obosește...

— O namilă ca asta nu obosește! Ne cără spre o insulă pustie și ne lasă naibi acolo!

— Cum să ne lase, dacă e prinsă în năvod? Nu ne scapă ea cu una cu două! E la discreția noastră!

— Până una alta sîntem noi la discreția ei!

— Cine v-a pus să faceți un năvod așa de rezistent?

— Dar cine s-a gândit că o să se prindă în el o balenă?

— Ce mă fac, dragii mei? Am bi-lete la cinema!

— Eu voiam să fac o plimbare cu barca!

— Uite că te plimbi, ce mai vrei?

— Tăiați năvodul! răzni căpitanul.

— Acțiunile mecanicilor n-au nici un efect asupra năvodului nostru, rosti solemn șeful laboratorului.

— Dați-i foc!!

— Nu arde.

— Puneți-i un exploziv!!!

— Nu explodează.

Șeful laboratorului urcă pe puntea de comandă și se adresă celor de față.

— Tovarăși! Să nu intrăm în panică! Mai bine să sărbătorim cum se cuvine succesul nostru! Gândiți-vă că de mai bine de patru ore năvodul rezistă cu succes la o solictare dublă decât cea proiectată. Pe țărnuț ne așteaptă gloria și prime substanțiale. Ura, tovarăși!

Dar cei de față tăceau mlc, privind mhnăși spre linia îngustă de la orizont.

— Vă rog să vă păstrați calmul! luă cuvîntul inginerul-șef. Experimentarea se desfășoară cu succes și cred că totul se va termina cu bine. Vreau să spun că în cele din urmă năvodul se va rupe! Dacă proiectul a fost realizat fără greșeli, e deajuns ca balena să mai smucească o dată și sîntem salvați. Așa e? Se adresă el către șeful serviciului de precizie.

Acesta roși și lăsă ochii în jos.

— Să răspundă! strigară cei din jur.

Șeful serviciului de precizie se fistici și mai mult.

— În aceste clipe grele e de datoria mea să mărturisesc, sopti el. Nu vă pot ascunde nimic... Am făcut în secret o inovatie datorită căreia rezistența năvodului a crescut de șase ori față de cea proiectată...

Oamenii se apropiară de el într-o tăcere amenințătoare. Un tânăr inginer însă țîșni de la locul lui și se postă în fața mai marelui său.

— Înapoi, urlă el cu glas subțirel. Ascultați-mă! Am folosit la calcule un coeficient de rezistență de 1.5 ori mai mic! Din greșeală!

Din toate piepturile izbucni un „Ura a-a!” spontan.

— Inseamnă deci că năvodul o să se rupă la o solictare de numai patru ori mai mare!

— Ba nu! se auzi glasul administratorului. O să se rupă mai devreme. Recunosc: o parte din materialul destinat năvodului a fost folosit pentru confecționarea de sacoșe...

— Ești sigur de ce spui? îl întrebă șeful laboratorului.

— Imi pare rău, se supără administratorul, memoria nu m-a lăsat încă!

— În cazul ăsta năvodul o să se rupă la o solictare de numai trei ori mai mare, calculă febril inginerul-șef.

Administratorului i se făcură orășii furtunoase.

— Potoliți-vă! zberă administrato-

gul. Nu vedeți că se clatină vaporul de țcpătala noastră? Vreți să obosiți balena? Și așa mai are de muncit pînă să rupă blestematul ăsta de năvod!

„Năvodul s-a rupt după trei zile. După încă o săptămînă colaboratorii laboratorului își încasară primele.

V. Slavkin

Căsătorii în cadrul

— Ce ți-e și cu oamenii ăștia care se plîng de înghesuiala din autobuze sau de la ghișeele poștale! Ore de virf! Dar știți ce înseamnă „zile de virf” la noi, la oficiul stării civile? Eu, bunăoară, o știu și încă prea bine. Lucrez la un oficiu raional de stare civilă. La sfîrșitul lunii iunie sîntem pur și simplu asaltați de absolvenții universităților, institutelor, academiilor militare. Ne triplăm efectivul și tot nu prididim cu înregistrarea căsătoriilor. Unde mai pui că cei mai mulți sînt nerăbdători, fie pentru că imediat după căsătorie pleacă departe de Moscova, pe vreun șantier, fie pentru că au așteptat de atîția ani clipa fericită...

De obicei eu lucrez la secția „înmormîntări”, dar în zilele de virf trebuie să dau o mîină de ajutor la secția „căsătorii”. Balamuc mare! Risete, glume, gălăgie... Mirii, miresele, prietenii, prietenele și rudele fac un vacarm infernal și în condițiile astea eu trebuie să completez formularele fără greșeli. De fier să fii și tot îți mai scapă cite una!

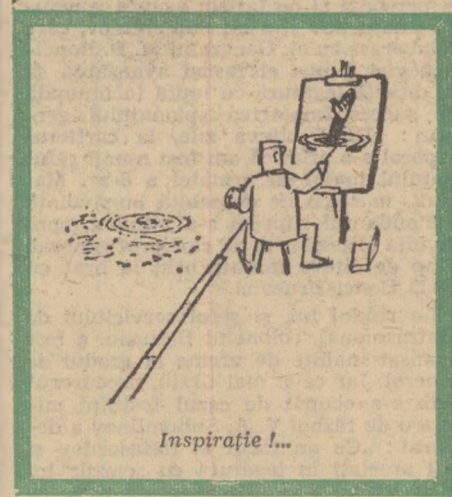
Nu mai demult decît astă primăvară era s-o pătesc. Cîteva ore în șir am tot scris în registru, am eliberat certificate și am rostit felicitări. La un moment dat văd că se apropie de mine două perechi pe care le cununam înainte cu o oră. Miresele păreau plouate, iar mirii nervoși.

— Ce ne-ați făcut, tovarășe? strigă unul din ei. Ne-ați înregistrat cruciș!

Expresia îmi era absolut necunoscută. Mi-am spus că mirele cu pricina apucase să tragă la măsca și de aceea m-am adresat celor patru tineri:

— Fără excese, tovarăși! Sînteți înregistrați conform instrucțiunilor în vigoare. Duceți-vă acasă, începeți o viață de familie demnă și fericită și nu răpiți timpul altor tovarășii care își așteaptă rîndul la fericire.

— De unde și pînă unde fericire dacă

m-ați cununat cu mirele ei! prinse glas una din mirese, arătînd cu degetul spre cealaltă. Iar ei i l-ați dat pe al meu!

— Așa e! scînci cealaltă. Dați-mi soțul meu!

— Da, da! Redați-i soțul! vociferară perechile necununat.

— Tovarăși, am început eu cu intenția de a salva prestigiul instituției și al meu, e foarte greu să lucrezi în asemenea condiții! Să fie liniște și totul se va lămuri!

Le-am controlat încă o dată actele și m-am convins că-i înregistrasem după principiul cadrilului. Știți, e un dans vechi în care partenerii își schimbă partenererele.

— E clar tovarăși! Greșeala o să fie rectificată, dar pentru asta avem nevoie de timp. Veniți miine!

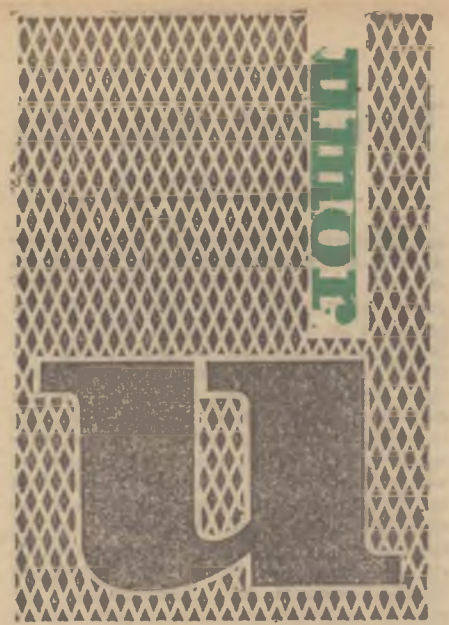
— Miine? sări ca ars un mire. Diseară plec pe un șantier din Altai!

Vă închipuiți în ce situație neplăcută mă aflam. Spre norocul meu însă chiar mireasa m-a scos din încurcătură.

— În Altai? Ce mai e și asta? șuieră ea. Mi-ai spus că rămii să lucrezi la Moscova!

— Vezi, Lenocika, așa credeam și eu, dar uite că ieri am fost înștiințat că trebuie să plec în Altai pentru doi ani!

— Te rog să mă ierți, dar nu inten-

ționez să-mi petrec tinerețea în Altai! îl repezi mireasa cea adevărată. Eu rămîn să lucrez la Moscova!

— Lenocika! Nu pot trăi fără tine!

Dar Lenocika îi întoarse spatele și-i spuse arătînd spre mireasa nr. 2:

— Poți s-o iei cu tine în Altai pe cetățeană asta! Cu atît mai mult cu cît sînteți de fapt cununați!

Aici prezența mea de spirit a fost de-a dreptul magistrală:

— Sînteți de acord să plecați în Altai cu acest tovarăș? am întreat-o pe mireasa nr. 2. Și ce credeți că mi-a răspuns fetișcana aia de nouăsprezece ani?

— Da, sînt de acord, dacă noul meu soț n-are nimic împotriva!

Asistența a scos o exclamație de priză, iar eu un oftat de ușurare. Nu grăbisem, însă, căci interveni logodnicul inițial al miresei nr. 2:

— Ce-l cu tine, Katia?! Încurcătura cu actele se lămurește îndată și plecăm la mama la Golițino...

— Aici e buba, Vova, spuse mireasa nr. 2. Sînt gata să fug de mama ta nu numai în Altai, dar și la Polul Nord!

Apoi se adresă noului ei soț:

— Ce zici, tovarășe...

— Koste. Konstantin. Încîntat de cunoștință! Plecăm în Altai, Katiușa! În invălmășeala ce se stîrni răsună clar vocea miresei nr. 1.

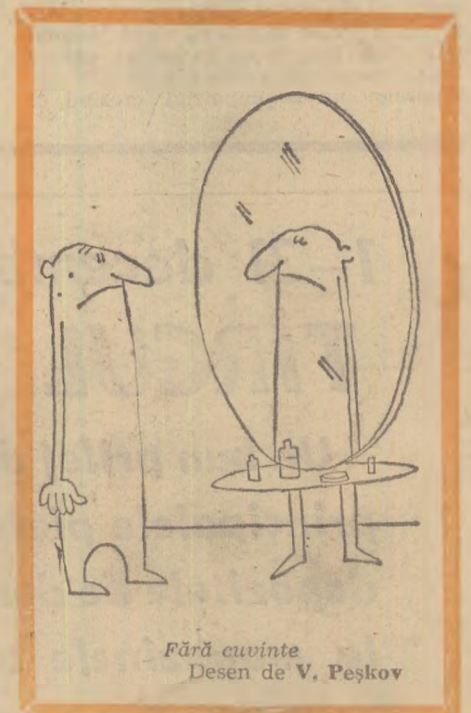
— Vladimir Semionovici? Parcă așa scrie în certificatul nostru de căsătorie. Vova! Spune-mi cîteva cuvinte despre tine, despre munca ta. Cu viitoare mea soacră sînt lămurită. Dar eu știu să lupt!

În timp ce perechea nou formată șușotea într-un colț, cealaltă tînără pereche se și strecura spre ieșire.

— Tovarășe ofițer al stării civile, mi se adresă apoi Lenocika, după ce incredință că Vova corespondea preșțiilor ei, sîntem de acord să nu rectificăm greșeala. Ne rezervăm însă dreptul de a cere ulterior rectificarea dacă vom socoti de cuviință. Sînteți de acord?

Evident, am fost de acord. Vă închipuiți cumva că s-au prezentat să ceară rectificarea? Nicl gînd! Și nici cei din Altai n-au dat nici un semn de viață. Se vede treaba că le merge bine. Iar eu am scăpat de muștrarea pentru neglijență în serviciu... Ce ți-e și cu tinerii ăștia!...

A. Ardov

Fără cuvinte
Desen de V. Peșkov